

Yunanistan'ın Güvenlikleştirdiği “Pontus Soykırım” Meselesi ve Türkiye Üzerine Faaliyetler

Dr. Emete GÖZÜGÜZELLİ¹

Özet

Bu çalışma niteliksel bir çalışma çerçevesinde veri toplanarak analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ana konusu Türkiye'ye karşı Yunanistan'ın uluslararası alanda yaratmaya çalıştığı sözde “Pontus Soykırımı” meselesi ile bu bağlamda Karadeniz içerisinde yürütmeye çalıştığı faaliyetleri incelemektir. Söz konusu çalışma Kopenhag Okulu'nun *Güvenlikleştirme* yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Güvenlikleştirme yaklaşımı ile Yunanistan'ın sözde “soykırım” iddialarının siyasallaşmadan nasıl güvenlikleştirilerek gündeme taşındığı ifade edilmiştir. İlâveten, Yunanistan'ın, Helenizm ruhu ve prensipleri çerçevesinde siyasi çalışmalarını yürütmekte olduğuna değinilmektedir. Çalışmada da görüleceği üzere Yunanistan iç hukuk yolu ile başlatmış olduğu sözde “Pontus Soykırım” anma gününü 1994 sonrasında *proaktif* bir şekilde uluslararası alana taşınmaya çalışılmış ve bu maksatla pek çok dernekleşme ve lobicilik faaliyetleri içerisine girilerek sivil toplum örgütleri ve medya aracılığıyla konunun güvenlik gündeminde yer almasını sağlayarak Karadeniz bölge halkı üzerinde yeni kimlik inşa ve kültür çalışmalarını başlatmış olmasıdır. Bu bağlamda, çalışmanın ilk bölümünde güvenlik kavramının karakteri ele alınmış ve ardından Kopenhag Okulu'nun Güvenlikleştirme yaklaşımı irdelenerek teroik düzeyde Yunanistan'ın sözde “Pontus Soykırım” iddiaları ve Karadeniz'deki faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Güvenlikleştirme yaklaşımı, Karadeniz, sözde “Pontus Soykırımı”, Türkiye, Yunanistan.

Giriş

Hakikaten de Soğuk Savaş boyunca güvenlik çalışmalarının odak noktası ulusal güvenlik konuları olmuş ve iç konular güvenlik kavramı içerisinde irdelenmemiştir. Başka bir deyişle, güvenlik kavramının doğasına askeri problemler yerleştirilmiştir. Tehdit algılamaları da bu yönde gerçekleşerek süpergüçler arasındaki askeri rekabet, devletlerarası ilişkilerde askeri çatışmalar, ayrılıkçı hareketler, terörizm, silahlanma konuları gibi asker odaklı olmuştur. Soğuk savaşın bitimine doğru 1980'lerden sonra devletler açısından güvenlik algısı da

¹ Girne Amerikan Üniversitesi, Siyasal Bilimler Fakültesi, emete78@yahoo.com, emetegozuguzelli@gau.edu.tr

dönüşüme uğramaya başlamıştır. Nitekim güvenlik çalışmalarında ekonomi, siyaset, toplumsal ilişkiler, kimlik, enerji veya çevresel konular dahi güvenlik konsepti içerisinde değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu çalışmada Kopenhag Okulu'nun Güvenlikleştirme yaklaşımı çerçevesinde Yunanistan'ın ortaya koyduğu sözde "Pontus Soykırımı" konusu irdelenmektedir. Çalışmada Pontus meselesinin tarihsel süreçteki geçmişine yer verilmemiş, bizzat 1994 sonrası dönemde oluşturulan çalışmalara odaklanılmıştır.

Bilindiği üzere niteliksel çalışmalar, insanların dünyada cereyan eden gelişmeleri anlamalarına yardımcı olması açısından halen etkin araştırma metodlarından biri olarak geçmektedir. Bu bağlamda, Türkiye ile Yunanistan yönetimi arasındaki sözde "Pontus Soykırım" iddiası, başka bir deyişle vaka analizi güvenlikleştirme yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmiş ve Yunanistan'ın elitleri tarafından ilgili konunun nasıl yüksek politika kapsamında ele alınmaya çalışıldığı gösterilmeye çalışılmıştır. İlâveten, davanın öyküsünün tanımlayıcı özelliği ile Karadeniz'de gerçekleştirilen son terör saldırıları ile ilintilendirilmesine imkân veren bir netice de ortaya çıkmıştır.

1. Güvenlik Tanımı

Güvenlik çok basit bir şekilde sözlük tanımı "tehdit veya tehlikeden muaf olma" olarak tanımlanmaktadır². Brauch'un tanımı ile "Güvenlik politikası ve güvenlik araştırmalarında 'tehdit', 'siyasi bir terim' olarak ve 'bilimsel bir kavram' olarak yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak birçok sosyal bilim sözlüklerinde terim tanımsız kalmaktadır"³. Baylis'in değerlendirmesinde ise "güvenliğin temel değerlere (hem bireyler hem de grup içinde) tehdit oluşturmaması gerektiği yönünde genel bir görüş birliği" olduğunu, ancak soruşturmanın temel odağı "bağımsız", "ulusal" ya da "uluslararası 'güvenlik' üzerine olması gerektiği"⁴ belirtilmektedir.

İlk önce, hangi olguların sürekliliği olduğunu ve hangilerinin olmadığını kavramaya yönelik bazı genel bakışlara ihtiyaç duymaktayız. Bu nedenle, Linklater'in belirttiği gibi "tüm sosyal analistler, araştırmalarını destekleyen bilişsel çıkarları ve normatif varsayımları

² Oxford Dictionary, The Concept of Security, Erişim tarihi: 2 Aralık 2015

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/security>

³ Brauch, G., H., (bilinmiyor), Security Threats, Challenges, Vulnerability and Risks, International Security, Peace, Development and Environment, Vol.1, ss.1-11. s.6. Erişim Tarihi 2 May 2015

<http://www.eolss.net/sample-chapters/c14/e1-39b-02.pdf>

⁴ Baylis, J., (2001), International and Global Security in the Post-Cold War Era, Smith, S., and Baylis, J., (Ed), The Globalization of the World Politics (ss: 1-687), UK, Oxford University Press, s.254

yansıtmalıdır"⁵ görüşü çalışma açısından önemlidir. Nitekim, çalışmada resmi bir güvenlik tanımını ortaya koymak yerine, teorilerin terimlerini ortaya koymanın konuya daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Diğer bir deyişle, güvenliği daha iyi anlamak için bazı kuramlar üzerinden kavramın tanımlanması yoluna gidilmektedir.

Bahusus, güvenlik kavramı tanımında yalnızca tehditlerden arınma yönünü ortaya koymak, tartışmanın yetersizliğini oluşturacağı kanaatindeyiz. Her ne kadar, güvenlik terimi hâlâ sisli bir yapıda olsa da yapılan tanımlar Moller'in bakışı ile "az ya da çok faydalı ya da alakalı olabilir, fakat ne doğru ne de yanlıştır"⁶ şeklindeki kanı doğrultusunda değerlendirmeler yapılabileceği kanaatindeyiz. Güvenlik ile ilgili çalışmalarda sıkça kullanılan güvenlik "belirsiz bir semboldür"⁷ görüşü yaygındır. Baldwin, ise "güvenliğin kavramsal analizinin 1952'de Wolfers'in makalesi ile başladığını ve bittiğini söylemek abartılı olurdu"⁸ diyerek bu belirsizlik tanımının esasında Gallie'ye kadar dayandığını ortaya koyacaktır. Nitekim Lizchutz, güvenliğin çoklu ve tartışmalı anlamlara sahip bir sözcük olduğunu ileri sürerken esasen ilk kez bu görüşü ortaya koyan Gallie'nin 1956 yılında Güvenliği 'özünde tartışmalı bir kavram'⁹ olarak tanımlamış olması belirtilmelidir. Esasen, bugün halen güvenlik teriminin tanımı konusunda tartışmalar sürmektedir. Hedley Bull'un (1995, s.18) işaret ettiği güvenlik tanımında ise 'Güvenliğin ötesinde: ya gerçekte varolan güvenlik anlamındaki objektif güvenlik, ya da hissedilen ya da deneyimlenen güvenlik anlamına gelen öznel güvenlik'¹⁰ vurgusu dikkat çekicidir.

Aslında belirtmek gerekirse, Wolfers güvenliğin ayrımını 'nesnel anlamda' (tehditler olmadan) ve 'öznel anlamda' (korku yokluğunda) 1962 yılında ortaya koymuştur. Buna göre, Güvenlik, "objektif bir anlamda edinilen değerlere yönelik tehditlerin yokluğu, öznel bir anlamda, bu tür değerlere saldırı korkusu bulunmamasıdır"¹¹ şeklinde tanımlanmaktadır.

⁵Burchill, S., (1996), Liberalism, Burchill, S., and Linklater, A., (ed).Theories of International Relations, MacmillanPress, UK, ss.1-280,s.15

⁶Bjon Moller, The Concept of Security,the Pros and cons of Expansion and contraction,2000, ss.1-23,s.3. Erişim Adresi: [http://web.sungshin.ac.kr/~youngho/data/security/e-COPRI\(9Aug2000\).doc](http://web.sungshin.ac.kr/~youngho/data/security/e-COPRI(9Aug2000).doc)

⁷Wolfers, A., (1952),"National Security" as an Ambiguous Symbol, Political Science Quarterly, Vol. 67, No. 4. (Dec., 1952), ss. 481-502.

⁸Baldwin, D., A. (1997),The concept of security, Review of International Studies23(1), ss. 5-26, s.4,

⁹Gallie, W. B., (1956): "Essentially Contested Concepts", in: Proceedings of the Aristotelian Society, New Series, 56: 167–198.,s.184

¹⁰Bull, H., The anarchical society (second edition) (London: Macmillan, 1995), s.18.

¹¹Wolfers, A., (1962),National Security as an Ambiguous Symbol, Wolfers, A., (Ed.): Discord and Collaboration. Essays on International Politics (Baltimore: John Hopkins UniversityPress),ss.147–165.,s.149

McDonald'ın güvenlik konusundaki 'tehlike ya da zarardan özgür olma' olma¹² tanımı psikolojik olarak insan üzerindeki hayatta kalma duygusunu da yansıtmaktadır. Nasu ise güvenliği, “nesnelere bağlı olarak farklı şekillerde anlaşılabilen elastik ve farklı bir kavram tanımlamış ve tehdit algılaması, korunan değerler ve bu değerlerin korunması için kullanılan araçlar¹³” olarak görmüştür.

Kavramsal olarak güvenliğin tanımında farklı görüşler yada yeteri kadar her kesime hitap eden bir tanım yapılmaması bugün halen kavramın evrensel kabul edilmiş bir tanımı olmadığını ortaya koymaktadır. Nitekim güvenlik “kavramının yeteri kadar açıklanmadığını ve bulanık olduğunu söylemek daha uygun” olacaktır¹⁴.

Buzan'a göre ise 'devlete yönelik tehditler üç boyuttan gelmektedir: Devletin fikirleri (milliyetçilik), fiziksel esasları (nüfus ve kaynaklar) ve kurumsal ifadesi (siyasi sistem)¹⁵. Ayrıca, tehdit ve zayıf noktalar askeri ve askeri olmayan birçok farklı alanda ortaya çıkabilir¹⁶ olduğu belirtilmektedir.

Gerçekte, güvenlik araştırmalarında 1950'lerin ortalarına kadar az bir akademik çalışma olmuştur. Baldwin ise 1954'te ulusal güvenlik konularında zengin bir literatür ortaya çıktığını belirterek bunu altın çağ olarak yorumlamıştır¹⁷.

1950'lerde nükleer çağın başlangıcı ulusal güvenlik konularında daha büyük odaklanma veya ivme kazanması yapılan çalışmalara öncülük etmiştir. Ancak bu durum daha sonraları, başka bir ifade ile 1960'ların ve 1970'lerin sonundaki Vietnam savaşı tecrübesi ve 1980'lerin sonunda ve 1990'ların başında soğuk savaşın sona ermesi ile bu zamana kadar ortaya konan güvenlik kavramı tanımının kredibilitelerini zayıflatmasını¹⁸da sağlamıştır. Esasen, en büyük endişe, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra devletin nasıl dış ve iç tehditlere karşı korunması olgusu olmuştur. Dünya savaşlarının başlangıcından bu yana 1980'li yıllara kadar neredeyse hiç

¹²McDonald, Matt. 2012. Security, the Environment and Emancipation: Contestation over Environmental Change. London: Routledge.ss.11-12

¹³Nasu, H., (2011), The Expanded Conception of Security and International Law: Challenges to the UN Collective Security System, Amsterdam Law Form Publications, Vol.3, No.3.ss:1-33, s.1

¹⁴Gözügüzelli, E., (2017), The Maritime Boundary Delimitation Crux, Case Study on Turkey vs Cyprus, Lampert Publication, Germany, ss.1-505, s.155

¹⁵Buzan, B., (1991) New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century, International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-), Vol. 67, No. 3(Jul., 1991), ss. 431-451
<http://www.jstor.org/stable/2621945>

¹⁶Buzan, B., Wæver, O., and Wilde, D., J., (1998), Security: A New Framework for Analysis, Boulder: Lynne Rienner Publishers.

¹⁷Baldwin, D., A., (1995), Security Studies and the End of the Cold War, World Politics 48, ss.117-141, s.123

¹⁸Taylor, B., (2012), The Evolution of National Security Studies, National Security Colleague Occasional Paper, no.3, Australian National University, s.15, Erişim Adresi: 2 Haziran 2015
<http://nsc.anu.edu.au/documents/occasional-3-taylor.pdf>

olmadığı kadarıyla, savaş ve barış olarak adlandırılan anahtar kelimeler, uluslararası çevreyi tanımlamak için önemli ipuçları olmuştur. Nitekim Devletlerin milli güvenliği birincil referans nesnesi olarak tanımlanmıştır, ancak Wolfers, “ulusal güvenlik politikasına olan talebin temel olarak karakteristiğinin normatif olduğunu”¹⁹ belirterek kavrama normatif bir anlam yüklemiştir.

Burchill ise geçmişte güvenlik çalışmalarını yapanların temelde 3 konu üzerinde sualler üzerine odaklandığını belirtmektedir. Bu sualler; bu ölçekte, çatışmanın tekrarını önlemek için Savaştan ders çıkarılabilir veya öğrenilebilir mi? Savaşlar hatadan mı, yanlış anlama mı yoksa kötü niyetten mi kaynaklanmıştır? ; Milyonlarca ölüm ve sefalet dışında savaştan ne elde edilmiştir?²⁰. Burada genel niyet savaşlardan nasıl sakınılması gerekliliği olduğu görülmektedir. Bu çerçevede güvenlik ve barış kavramına geçmişte odaklanılarak ulusal güvenlik kavramının askeri güç eksenli öne çıktığı anlaşılmaktadır.

Baldwin’in ise, "Soğuk Savaş döneminde, çoğu güvenlik uzmanının gözünde, ulusal güvenliğe yönelik askeri tehditler diğerlerine baskın" demesinin sebebi de yukarıda belirtilen sebeplere dayandırılması muhtemeldir. Ancak, Soğuk savaşın sona ermesiyle, bir zamanlar askeri tehditlerle baş etmeye ayrılan kaynaklar artık ülke içi yoksulluk, eğitim krizleri, endüstriyel rekabet gücü, uyuşturucu kaçakçılığı, suç, uluslararası göç, çevresel tehlikeler, kaynak sıkıntısı, küresel yoksulluk ve benzeri gibi askeri olmayan tehditlerle başa çıkmak için kullanılmakta²¹ olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum güvenlik kavramının değişen algısını da ortaya koymaktadır.

Yine de genel anlamda, araştırmacıların çoğu (Bellamy 1981, Luaciani 1989, Ulman 1983, Buzan 1983),güvenliği, ulusların / devletin tehdit, saldırı veya saldırganlıktan uzak tutması olarak tanımladıkları belirtilmektedir²². Bu anlamda, uluslararası ilişkilerin gelenekselci ana akım teorisi ulus devleti güvenliğin merkezine oturtmaya devam etmektedir. Buna gelenekselci devlet merkezli yaklaşım da denmektedir²³. Daha kesin bir ifadeyle, gelenekselciler gözünde alanın güvenlik üzerine odaklanması, yani “askeri eksende

¹⁹Wolfers, A., (1952), "National Security" as an Ambiguous Symbol, Political Science Quarterly, Vol. 67, No. 4. (Dec., 1952), ss. 481-502, s.483

²⁰Burchill, S., (1996), a.g.e., s.5

²¹Baldwin, D., A., (1995), a.g.e., ss.117-141

²²Lin, L., F., (2011), State-Centric Security And Its Limitations: The Case Of Transnational Organized Crime, Research Institute For European And American Studies, no.156, s.8. Erişim adresi: 3 Şubat 2015
http://isndemo.atlasproject.eu/asset_demo/file/22a0f2f9-49ff-40dc-9023-fecc0e122de4/d3b1d8a9-ecb6-4063-8b13-c4177bf822c0/rieas156.pdf

²³Buzan, B, Weaver, O., and Wilde, J., 1997, Security: A New Framework for Analysis, London: LyenneRienner, ss:1-239, s.3,

odaklanma eğiliminde olduğunu söylemek gerekir”²⁴. Güvenliğin kavramlaştırma sorunu, realistlerin merkezinde küresel siyaset içinde baskın mantığı oluşturmaktadır²⁵. Dolayısıyla, Mearsheimer, 'devletler hala dünya sahnesinde ana aktördür ve gelecekte böyle kalacaktır' ²⁶ görüşü gelenekselcilik çerçevesinde yer almaktadır. Donnelly da, 'iki kutuplu bir dünyada, her süper güç, diğerinin güvenliğine karşı tek ciddi tehdittir. Her biri, tercihleri veya eğilimleri ne olursa olsun, diğeriyle dengelenmelidir ²⁷' diyerek askeri bir güvenlik anlayışı çerçevesinde konuya yaklaşmaktadır.

Görüldüğü üzere, soğuk savaş bitimine kadar, güvenlik konsepti üzerine tartışılan teorik hedefler, güvenlik (devlet güvenliği) ve tehdit (askeri güç) kavramlaştırmaları ve anarşi varsayımları (güvenlik ikilemi) üzerine karakterize edildiği ortaya konmaktadır²⁸.

Burchill ve Linklater ise, "uluslararası ilişkilerin tüm kuramları, güç mücadelesi ve güvenlik ve güç kullanmak suretiyle devlet ve milliyetçilikle uğraşmak zorundalar, ancak bu fenomenleri aynı şekilde ele almazlar. İnceleme kapsamındaki farklı kavramları, amacı ve metodolojisi, konunun klasik çekirdeğini oluşturan savaş ve barış konularının kavramsallaştırılması ve giderek farklı şekillerde analiz edilmesinden²⁹ ibaret olduğunu belirtmektedirler. “Bu realistleri ve liberal enternasyonalistleri, iktidar ve güvenlik mücadelesinin seçkin olduğu bir alanda en uygun olan siyasi eylem biçimleri hakkında büyük tartışmalara girmeye zorladı”³⁰ da belirtilmektedir.

Çoğulcu güvenlik topluluklarıyla ilgili literatürde(ör. Adler ve Barnett 1998) kurumların, değerlerin ve kimliklerin uluslararası güvenlikteki yüksek siyasette bile potansiyel etkisi olduğu vurgulanır. Biraz farklı fakat büyük ölçüde birbirini tamamlayıcı nitelikte olan bu konu yani, bölgesel güvenlik ilişkileri konusundaki teorik tartışmalar da olmuştur³¹.

²⁴Baldwin, D., A. (1997),a.g.e, s.129

²⁵Burchill,1996,a.g.e.s.81

²⁶Marsheimer, J., (2005), E.H. Carr vs. Idealism: The Battle Rages On, International Relations Copyright © 2005 SAGE Publications (London, Thousand Oaks, CA and New Delhi), Vol 19(2): 139–152, s.139, Erişim Adresi: 6 Ağustos 2016

<http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0035.pdf>

²⁷Donnelly, J., (1996), Realism, Burchill, S., and Linklater, A., (ed) Theories of International Relations, MacmillanPress, UK, ss.1-280,s.369

²⁸Krause, M., C., and Williams, C., M., (1996), Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods, Merghom International Studies Review, vol.40, no.2, ss.229-254,s.230, Stephen M. Walt, 'The Renaissance of Security Studies', International Studies Quarterly, 35 (1991), ss. 211-39,s.212

²⁹Burchill S., and Linklater, A. (1996), Theores of International Relations, MacmillanPress, UK, ss.1-280,s.23,accessed on 4 August 2016: <http://lib.jnu.ac.in/sites/default/files/RefrenceFile/Theories-of-IR.pdf>

³⁰Burchill S., and Linklater, A. (1996),a.g.e.,s.24

³¹Donnelly,1996,a.g.e.s.46

Ekonomik bağımlılık, stratejik güvenlikten asla öncelik taşımayacaktır, çünkü devletler öncelikle hayatta kalmaları ile ilgilenmelidir. Bu nedenle, ekonomik işbirliği yollarını keşfetme kapasiteleri, kendilerini ne kadar güvende hissettikleri ve başkalarıyla askeri rekabet içinde bulunmaları gereken ölçüde sınırlandırılacaktır³².

Güvenlik alanını genişletmek için Keohane & Nye'nin uluslararası kurumların önemini açıkladığı ekonomik işbirliğinin de dahil edilmesi ile tartışmalar soğuk savaş döneminde devam etse de devlet ve ulusal güvenlik ana refereans noktalarından biri olarak yer almıştır. Oysa bu, Rosencrance tarafından "toprakların veya ülke fethinin değeri ve öneminin azalması" yaşanan bir döneme girilmiştir³³.

"Kenneth Waltz'ın (1979) neo-realist argümanı, uluslararası sistemin tüm devletleri, rejim türüne ve ideolojik taahhüdüne bakılmaksızın güç ve güvenlik mücadelesine odaklanmaya zorladığını ortaya konarak, Neo-realizme karşı olarak, Michael Doyle'un (1986), liberal devletlerin, barışa karşı güçlü bir yatkınlığa sahip oldukları belirtilmiştir. Linklater buradaki önemli sorunun, "iç" yada "dış" ne kadar etkilediği veya anarşi koşullarında iktidar ve güvenliği artırma ihtiyacı nedeniyle yerli ulusal tercihlerin ne kadar üstesinden gelindiğidir. İngiliz Okulu üyeleri için, 'içerinin' 'dışı' ı nasıl etkilediğini ve bunun tersini anlamak esastır. Wight'ın uluslararası meşrulaştırmadaki çalışmaları (1977) bu noktayı göstermektedir³⁴.

Hedley Bull liberallerin bir dünya toplumuna odaklandığını, ancak realistlerin güç mücadelesi ve güvenlik kavramına odaklandıklarını, Wight'ın iddiasına ana siyasi görevin düzen ve güvenliğin, hukuk,adalet ve refahın artırımı ile ulaşılabileceğini ortaya koymak olarak değerlendirildiğinde, Linklater hem Bull hem de Wright'ın uluslararası topluma odaklandıklarını bunun da aslında Kant'a yaklaşım sergilediğini belirtmektedir³⁵.

Tüm bu çalışmaların ötesinde soğuk savaş sonrasında güvenlik tanımı dönüşüme uğramıştır. Richard Cox ise artık askeri düşünce tarzının 1980'ler sonrasında önemini yitirdiğini ve bunun sonucunda da realizm teorisinin favorisinin bittiğini belirterek, özellikle realistlerin soğuk savaşın bitimini öngörmeye başarısızlık sergilemesinden ötürü eleştiri getirenlerden olmuştur³⁶.

³²Burchill,1996,a.g.e.s.66

³³Burchill,1996,a.g.e.s.37

³⁴Linklater, A., (1996) English School, Burchill, S., and Linklater, A., (ed) Theories of International Relations, Macmillan Press, UK, pp.1-280,s.92

³⁵Linklater,1996,a.g.e.s.106

³⁶Cox, Robert W. 1981. 'Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory'.Millennium – Journal of International Studies 10(2): 126-155.,s.168

Güvenliğin yeniden tanımlanması çabaları neticesinde farklı yaklaşımlar ortaya konmuştur. Eriksson Güvenliği yeniden tanımlamak, 'güvenliğin ne olduğu, olabileceği veya olması gerektiği konusunda sonsuza dek bitmeyen bir söylem haline geldiğini belirtmektedir³⁷. Baldwin, "güvenliğin" yeniden tanımlanmasının yakın zamanda bir ev içi üretim sektörünün bir parçası haline geldiğini belirtmektedir³⁸. Nitekim "güvenliğin" doğası ve anlamı üzerine yapılan tartışmalar ve güvenlik araştırmalarının geleceği, alanın Soğuk Savaş sonrası gündemi tanımlamada ana temel unsurları haline gelmektedir³⁹.

Hakikaten de soğuk savaş sonrasında ortaya çıkan "Küreselleşme olgusu soğuk savaşın güvenlik tehditlerinin genel özelliklerini değiştirdiğini"⁴⁰ belirtmek yanlış olmayacaktır. Tüm bu çerçevede, güvenlik araştırmalarının soğuk savaş sonrası güvenlik konusuna odaklanmasının boyutları değişmiş ve ekonomik, politik, toplumsal, çevresel konular dahil edilerek veya askeri olmayan konular eklemlendirilerek değerlendirmeler yapılmaya başlanmıştır. Ancak bu durum geleneksel yaklaşımın merkezinde olan Devletin ulusal güvenliği olgusunun önem yitirdiği anlamına gelmemelidir. Buna göre, sadece güvenliğin anlamını derinleştirilmiştir diyebiliriz.

Zaten, 1989 yılında Jessica Tuchman Mathews Dışişleri Dergisinde yayımladığı bir makalesinde "Güvenliğin Yeniden tanımlanması" başlığı ile güvenlik kavramının yeniden düşünmek gerektiğini⁴¹ belirtmesi sonraları çok öne çıkacak bir uyarı olmuştur. Nitekim 1991 yılında Barry Buzan güvenliği "gelişmeyen kavram" olarak tanımlayarak 1980 öncesinde güvenlik üzerine kavramsal literatür eksikliğine dikkat çekmiştir⁴².

³⁷Eriksson,J., (1999), Agendas, Threats, and Politics Securitization in Sweden, Paper to be presented at the ECPR Joint Sessions, workshop 'Redefining Security', Mannheim, March 26-31, 1999,pp.1-25, s.1., Erişim tarihi: 3 Mayıs 2015

<https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/df1bf200-8995-4ae6-ab10-50f442f0bc7d.pdf>

³⁸ Baldwin,1997,a.g.e. s.1.

³⁹Krause, M., C., and Williams, C., M., (1996), Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods, *Mershom International Studies Review*, vol.40, no.2, ss.229-254, Baldwin,a.g.e.1995,Ayrıca Bakınız Buzan,B.,(2001), *New Patterns of Global Security in the Twenty-first Century*, *International Affairs* ,Vol. 67, No. 3, pp.431-451.

⁴⁰Kim,S., (2008), *Concept of Societal Security and Migration Issues in Central Asia and Russia*, CAMMIC Working Papers,No.2, ss: 1-20, s.4. Erişim tarihi:3 December 2015

http://www3.u-toyama.ac.jp/cfes/horie/CAMMIC-J/Publications_files/CAMMIC-WP2.pdf

⁴¹Lipschutz, R., D., (ed), *On Security*, Colombia University Press, USA,s.5

⁴²Baldwin,1997,a.g.e.s.8

2. Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi

Berlin Duvarının yıkılması ve Sovyetler Birliğinin çöküşünden sonra dünya üzerinde farklı güvenlik konuları nüksetmiştir. Özellikle de etnik çatışmalar, azınlık sorunları, ayrılıkçı hareketler, çevre sorunları, iç çatışmalar gibi konular güvenlik çalışmalarına da yansımıştır. Oysa soğuk savaş dönemi boyunca önde olan ulusal güvenlik anlayışı hakim iken analiz değerlendirmelerinde bireyin de yer alacağı bir referans kaymasına sebep olmuştur. Krause ve Williams, bu süreci “güvenliğin yeniden tanımlanması”⁴³ olduğuna işaret etmiştir. Güvenlik çalışmalarında güvenlik teriminin derinleştirilmesi ve genişletilmesi çabaları halen sürmüş olsa bile güvenlik tanımı her devlet veya bireye göre değişken bir rolde varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Özellikle de konstruktivist yaklaşım (inşacılık), yaşanan değişim-dönüşüm, ikilem, ayrışma ve krizlerin oluşumunda ve açıklanmasında güç faktörü üzerinde durmaktansa, fikirler, normlar, kültürel değerler ve kimlikleri kullanma eğilimde olan bir yaklaşım⁴⁴ olarak hayat bulacaktır. Sosyal inşacılıkta esasen uluslararası ilişkilerin temel aktörü devlet görülmekte ise de kimlik kavramı daha fazla öne çıkarılarak, “kimliğin devletlerarası iletişim ve etkileşime dayalı olarak oluştuğunu”⁴⁵ ve devletlerin ortak değerler etrafında birleşmeleri halinde “ortak kimlikler” oluşturularak kimlik tabanlı çatışma ihtimalini ortadan kaldırılabileceğine inanılmıştır⁴⁶. Oysa kimlik kullanımı, bunun korunması, ana vatani ile tarihsel bağları veya geçmiş idealleri hususlarında bazı grupların veya azınlıkların ayrılıkçı yaklaşıma bürünerek diğer devletlerin iç güvenliklerini, toprak bütünlüklerini etkileyecek eylemlerde bulunmaları açısından da önem kazanmıştır.

⁴³Krause, M., C., and Williams, C., M., (1996), a.g.e., s.243

⁴⁴Stefano Guzzini, “A Reconstruction of Constructivism in International Relations”, European Journal of International Relations, Cilt 6, Sayı 2, 2000, ss.147-182, Bakınız; Göktürk Tüysüzoğlu, Sosyal Konstruktivizm ve Kopenhag Okulu Bağlamında Lübnan’daki Siyasal Yapının Değerlendirilmesi, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 9, Sayı 95, 2013, ss.115-143, s.118

⁴⁵Elif Toprak, “Noefonksiyonalizmden Yapısalcılığa, Entegrasyon Kuramları Işığında Türkiye’in Avrupa Birliği Uyumu, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı1, Güz 2007, s.81, Bakınız Göktürk Tüysüzoğlu, 2013, a.g.e. s.118

⁴⁶ Sosyal inşacılık, aktörlerin davranışlarının şekillendirilebilmesi noktasında o aktörlerin çevrelerinde bulunan diğer aktör ya da objelerin taşıdığını düşündüğü imgelere büyük bir önem atfetmektedir. Sosyal konstruktivizm devletlerin sahip oldukları toplum ile birlikte anlamlandırılabilirliğini ve kendi toplumlarından ayrı düşünüleceklerini kaydetmektedir. Sosyal konstruktivizm, kimlik, norm, cinsiyet, göç, insan hakları ve sosyal refah gibi toplum tabanlı değişkenleri de güvenlik çalışmalarına eklemiştir. Bu yönüyle sosyal inşacılık, realist teorinin güç odaklı olarak kurguladığı güvenlik boyutunu öznel arası bir süreç çerçevesinde anlamlandırmakta ve kimlik tabanlı bir güvenlik yaklaşımı oturtmaya çalışmaktadır. Bu yönüyle askeri ve ekonomik kapasite gibi maddi güç unsurları ikinci plana atılmakta ve toplumsal kimlikler güvenlik çalışmalarının merkezine taşınmaktadır. Göktürk Tüysüzoğlu, 2013, a.g.e., ss.118-119

Alexander Wendt ise, toplumların ve hatta devletlerin çatışma ve işbirliği kararlarını etkileyen temel unsurun toplumsal kimlikler (grup kimlikleri) ve kimliklenme süreci olduğunu belirtmektedir⁴⁷. Toplumların birbirlerini algılayış şekilleri ve öteki faktörü üzerinden ifade edilmeye çalışılan onlar-biz ayrımı⁴⁸, toplumsal çatışma hususunu ve devlet güvenliğini etkileyen en önemli husus olarak görülmektedir⁴⁹.

Sosyal konstrüktivizmde toplumsal bellek ve algılamalar bir kimlikleşme sürecine katkı koyarken, toplum içerisinde biz-onlar ayrımını körükleyici çabaların düşmanlığı sevk eden düşüncelerin ulusal kültür,coğrafya,algı farklılıkları münasebetiyle de özellikle de azınlık veya etnik gruplar üzerinde farklı reaksiyonlar oluşturabileceği görülmektedir.

İlaveten, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle, Kopenhag Okulu güvenlik ile ilgili teorik çalışmalar üzerine bir takım teorisyenleri toplayarak güvenlik kavramına yeni bir yön çizmek için hareket etmiştir. Ole Weaver, Barry Buzan ve Jaap de Wilde gibi teorisyenler Kopenhag Okulu üyesi olarak bilinmektedirler. Esasen, Kopenhag Okulu'nun kökenleri 1987'de Barış Merkezi ve Çatışma Araştırma Merkezi tarafından başlatılmıştır ve bunların önceliği Avrupa Güvenliği'nin Askeri Olmayan Sorunlar üzerine problemlerine yoğunlaşma⁵⁰ gayesi olmuştur. Huysmans ise bu özelliğe vurgu yapan bir duruşla, “okulun ana hedefinin Avrupa Güvenliğinde askeri olmayan konulara odaklanmak olduğunu”⁵¹ belirtmektedir.

Nitekim Kopenhag Barış Araştırma Enstitüsü (COPRI) 1985 yılında Danimarka Parlamentosu tarafından Barış ve Güvenlik alanındaki çok disiplinli araştırmayı desteklemek ve güçlendirmek için bağımsız bir enstitü olarak kurulmuştur. 1996'da COPRI statüsü kalıcı hale getirilmiş ve Araştırma ve Enformasyon Teknolojisi Bakanlığı'na bağlı bir Devlet Araştırma Enstitüsüne dönüştürülmüştür. 1 Ocak 2005 tarihinde ise, Danimarka Uluslararası İlişkiler Enstitüsü ile birleştirilmiştir. Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap De Wilde, Lene Hansen, Egbert Jahn, Morten Kelstrup, Pierre Lemaitre ve Elzbieta Tromer okulun öncüleri olarak geçmektedirler⁵².

⁴⁷ Alexander Wendt, “Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics”, International Organization, Cilt: 46, Sayı: 2, Bahar 1992, ss. 391-425.

⁴⁸ Atilla Sandıklı ve Bilgehan Emeklier, “Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim ve Dönüşüm”, içinde Atilla Sandıklı, (der.) Teoriler Işığında Güvenlik, Savaş, Barış ve Çatışma Çözümleri, (İstanbul: BİLGESAM Yayınları, 2012), ss.40-41

⁴⁹Göktürk Tüysüzoğlu,2013,a.g.e.,s.119

⁵⁰Gözgüzelli,E.,(2017),a.g.e.s.170

⁵¹Huysmans, J. (1998), Revisiting Copenhagen: Or, On the Creative Development of a Security Studies Agenda in Europe, European Journal of International Relation, Vol. 4.4 pp.479–505.,ss.479-480

⁵²Gözgüzelli,E.,(2017),a.g.e.s.170

Bununla birlikte, Kopanah Okulu, 1983'te Buzan tarafından yayımlanan, İnsanlar, Devletler ve Korku: Uluslararası İlişkilerde Milli Güvenlik Sorunu(People, States and Fear: The Problem of National Security in International Relations) başlıklı çalışmasına dayanmakta olduğu belirtilmektedir. Aslında, Kopenhag Okulu yarattığı konsepti genişletme konusunda başarılı olmuştur. Yeni güvenlik düşüncesi oluşumuna katkı sağladıkları veya yeni farkındalığı sağlayan bir güvenlik perspektifi üzerinde bir yenilik getirdikleri⁵³ belirtilmektedir.

Barış Araştırması ve Kritik Güvenlik Çalışmaları (Peace Research and Critical Security Studies)(Booth, 1991; Krause and Williams, 1998; Jones, 1999) gibi geleneksel düşünceye karşı diğer meydan okuyucular da ortaya çıkmıştır veya post-modernist ve sosyolojik temelli Bourdieu'dan ilham alan yaklaşımlar (Walker, 1986; Der Derian, 1995 ve Bigo, 1997); veya Feminizm (Cohn, 1987 ve Tickner, 1992) temelli güvenlik çalışmaları da oluşmuş ve bu çalışmaları halen devam etmekte⁵⁴ olduğu görülmektedir.

Her şeye rağmen, Kopenhag Okulu, güvenlik konusunda mantıklı olabilecek yeni bir bakış açısı veya güvenliği yeniden tanımlama çabasında olmuştur. Özellikle de, çoğu öğrenci ve devlet adamının, 1980'li yıllara kadar güvenlik ve güvenlik tehditlerinin uluslararası bir siyaseti anlayabileceğini ve analizlerin çerçevesini analiz etmede yeterli olmadığı görüşündeydi. Güvenliği analiz etmek ya da alternatif bir yöntem bulmak için Kopenhag Okulu, 1980'lerde var olan anlayışa bir meydan okuma sağlayan çalışmalarını başlattı. Başka bir deyişle güvenlik konusunda açık bir perspektif sunmuştur. Smith'in ifadesi ile "Kopenhag Okulu çağdaş güvenlik araştırmasında en ilginç gelişmelerden biri"⁵⁵ olmuştur.

Kopenhag Okulu, ilk olarak, askeri, siyasi, çevresel, ekonomik ve sosyal konuları kapsayan birbirine bağlı sektörler oluşturarak analiz tehditleri bulunan güvenlik sektörleri kavramı üzerine odaklanmıştır. İkinci olarak, bölgesel güvenlik kompleksi teorisini oluşturmuştur. Her iki sektör de Barry Buzan tarafından ortaya konmuştur. Üçüncü olarak güvenlikleştirme ve güvensizlikleştirme teorisi ile güvenlik anlayışında söylem formülü geliştirilmiştir. Bu çalışma da Ole Weaver tarafından ortaya konmuştur. Weaver, tarihsel anlamda, güvenliği açıklarken, devletlerin birbirlerini tehdit ettiğini, bir diğerinin egemenliğine meydan okuduğunu, kendi isteklerini diğerne empoze etmeye çalıştığını, kendi bağımsızlıklarını savduklarını belirtmekte ve kimliğin spesifik alanda sosyal etkileşimi bir takım özel

⁵³Gözügüzelli,E.,(2017),a.g.e.s.171

⁵⁴Gözügüzelli,E.,(2017),a.g.e.s.171

⁵⁵Smith, Steve. 2005. 'The Contested Concept of Security'. In Critical Security Studies and World Politics,ed. K. Booth. Boulder: Lynne Rienner Publishers, pp. 27-62,s.37

eylemler ve kodlar ile gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Bu anlamda Wendt de uluslararası toplumun örneğin birçok kodlar, kurallar ve anlayışlar ile kurulduğunu ve bunun uluslararası ilişkileri özneler arası sosyal nesnelere bir etkileşim ürünü tanımlamaktadır⁵⁶

Weaver, "Neyin gerçekten bir güvenlik sorunu yarattığını" sormaktadır. Belli bir gelişmeyi bir güvenlik sorunu olarak adlandırırken, "devlet", son duruşunda devlet ve seçkinler tarafından daima tanımlanacak olan özel bir hak talebinde bulunabilir. Yöneten seçkinlerin, rakibine istediği zaman istediği kuralları değiştirebileceği bir oyun oynadığını vurgulamaktadır. Güç sahipleri her zaman, bir konunun güvenleştirilmesi aracını kullanarak kontrolü eline geçirmek için kullanabilirler. Dil teorisinin yardımı ile güvenliği bir konuşma eylemi olarak görmektedirler. Bu kullanımda sözün kendisi harekettir. Bunu söyleyerek bir şeyler yapılır. Güvenliği söyleyerek, bir devlet temsilcisi belirli bir gelişmeyi belirli bir alana taşır ve bu nedenle onu engellemek için gereken her türlü yöntemi kullanmak için özel bir hak talep etmektedir⁵⁷. Böyle bir tehdit varoluşsal ve egemenlik için bir zorluk olarak tanımlanacağından, devlet yapabilecekleri veya yapabileceği şeylerle sınırlı olmayacaktır. Bu koşullar altında bir sorun, iktidar sahipleri tarafından tanımlandığı zamanlarda bir güvenlik sorunu haline gelecektir⁵⁸. Bu noktadan hareketle Kopenhag Okulu, her anlayışın tehdit olabileceğini ya da tehdit olarak değerlendirilmesini ret etmiştir. Ortaya konan beş sektör de aralarında birbirine bağlanan mercerler olarak görülerek, konunun belirli bir boyutunun sektörler arasındaki etkileşim ve ilişkiyi açıkladığı ortaya konmaktadır.

Nitekim pek çok düşünür güvenleştirme yaklaşımını sosyal inşaacılık kavramı içerisinde görmektedir⁵⁹. Bu bağlamda, yapısal bir perspektiften bakıldığında, güvenlik, sosyal inşa olarak görülür; ancak, materyal anlam uygulandığında kavram bir tehdit veya güvenlik sorunu statüsü kazanır⁶⁰.

Kopenhag bilim adamlarına göre, ihtiyaç duyulan şey güvenleştirmenin kültürel sürecinin anlaşılması; hangi aktörlerin güvenlik tehditleri olarak konuları oluşturduklarıdır. Bu

⁵⁶Ole Wæver, Barry Buzan, Morten Kelstrup and Pierre Lemaitre, Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe, London 1993, ss.50-51

⁵⁷Ole Weaver ve diğerleri, 1993, a.g.e.s.54-46

⁵⁸Ole Weaver ve diğerleri, 1993, a.g.e.s.56

⁵⁹Williams, M., C., (2003), Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics, International Studies Quarterly (2003) 47, 511–531. S.512, Accessed on 2 June 2015, http://www.ikf.pwsz.krosno.pl/gfx/pwszkrosno/pl/defaultaktualnosci/675/5/1/s08b_rm_williams.pdf, Ayrıca bakınız Katzenstein, P., J., ed (1996) The Culture of National Security, New York: Columbia University Press. Buzan, B, Weaver, O., and Wilde, J., 1997, Security: A New Framework for Analysis, London: Lynne Rienner, ss:1-239.

⁶⁰Karacasulu, N., Üzgören, E., (2007), Perceptions, pp.27-48, s.29, Erişim Adresi: 3 Mayıs 2015: <http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/02/KaracasuluUzgoeren.pdf>

bağlamda Wæver, tehditlerin ve güvenliğin nesnel konular olmadığını savunmaktadır; "güvenlik, bir meseleyi çerçevelemek için kullanılan belirli bir uygulamadır. Güvenlik söylemi, bir konunun mutlak öncelikli olarak gösterilmesi ile karakterizedir. Bir şey mutlak bir tehdit olarak sunulmaktadır.."61

Aslında mesele, bir şeyin güvenlik meselesi haline geldiği ve dünyaya anlamlarının ne olduğudur. Gerçekliğin yapısı sosyal ve dilsel ve sosyal uygulamalarda oluşturulduğu için sosyal kurallar tarafından yaratılmış aktörlerin öznel yorumudur.

Bununla birlikte, bazı yorumcular güvenlikleştirmeyi devlet dış politikasındaki davranış analizlerine (Smith 2005, Abrahamsen 2005), uluslararası suçların (Emmers 2003) ve güvenlik tehditleri olarak HIV / AIDS'in (Elbe 2006) yapımına, kısaca çeşitli boyutlara uygulanmış olduğunu (Buzan 2006) ve hatta azınlık haklarına (Roe 2004) uygulanabileceğine değinilen bir teori olarak gördükleri dikkate alındığında, en belirgin olarak, özellikle 2001'den bu yana, göçün güvenlikleştirilmesine ilişkin kapsamlı bir dizi analizler mevcut ⁶² olduğu belirtilebilmektedir. Bu durum, diğer yapı türlerini de göz önüne almaya ve aktörler ile güvenlikleştirmenin konular arasındaki ilişkiyi nasıl gördüklerini düşünmemize itmektedir.

“Kopenhag Okulu’na göre, güvenliğe yönelik tehditler öznelerin bilgisi dışında var olamazlar ve güvenlik sorunları ancak biz ‘bildiğimiz’ ya da ‘istediğimiz’ takdirde ortaya çıkabilirler. Bu noktada özneler arası iletişim son derece önemlidir ve bu iletişim ancak ‘söylem’ düzeyinde etkin olarak yapılandırılabilir. Zaten güvenlikleştirme kuramının en önemli unsuru da söylem boyutudur. Özneler arası geçirgenliği yapılandıran söylem ne kadar etkili kullanılırsa, bir meselenin öncelikle siyasetin gündemine gelmesi daha sonra da güvenlikleştirilmesi o kadar kolay olmaktadır. Çünkü insanlar, bir sorunun var olduğunu ve kritik bir önem taşıdığını bilgileri ekseninde ortaya koydukları söylem ve tutum ile gösterebilirler. Güvenlikleştirme, objektif temeller üzerine değil subjektif ve özneler arası iletişime dayalı olarak inşa edilir. Nitekim güvenlik kelimesinin toplum üzerinde yarattığı otorite ve meşruiyet, mümkün olmayacak şeyleri dahi mümkün kılmaktadır. Bunun dışında, güvenlikleştirmenin etkinleştirilebilmesi için güvenlikleştirici bir aktör (devlet/hükümet), güvenliğinin tehlikeye düştüğü belirtilen bir referans nesnesi (ulusal çıkar) ve güvenlikleştirmeyi kabul edecek alımlayıcı bir kitle (halk/ulus) gerekli olan kıstaslardır. Bu

⁶¹Coskun, B., B., (2011), *Anaylsing Desecuritization: The Case of the Isreli-Palestinian Peace Education and Water Management*, Cambridge Scholars Puplicing, UK, s.8, Erişim adresi: 2 Mayıs 2016
<http://www.cambridgescholars.com/download/sample/57797>

⁶²McDonald, M., (2008), *Securitisation and the Construction of Security*, University of Warwick, *European Journal of International Relations* Link to published version: Accessed on 2 May 2015, pp.563-587, <http://dx.doi.org/10.1177/1354066108097553>

kistaslar arasındaki organik bağlantıyı ise güvenlikleştirmeyi gerçekleştiren aktörün kullandığı söylem sağlar. Ole Waever'e göre güvenlikleştirme, devlet seçkinlerinin ve topluma yön veren aktörlerin bilinçli olarak yaptığı bir tercihtir. Yani güvenlikleştirme kuramı seçkinler tarafından belli amaçlara ulaşabilmek, belli değerleri, ideolojileri meşru kılabilmek ve uygulanmak istenen politikaları topluma kabul ettirebilmek için kullanılır. Güvenlikleştirmenin bütünleştirici ve meşrulaştırıcı doğası hükümetler, siyasal iktidarlar ve topluma yön vermek isteyen elitlere kolaylık sağlamaktadır. Medya, eğitim, siyasal partiler, sivil toplum kuruluşları, ideolojiler, doktrinler ve din gibi iletişimsel yönü ağır basan ve kapsayıcı bir etkinliğe sahip araçlar/hususlar da topluma yön vermek isteyen aktörler tarafından birer güvenlikleştirme aracı olarak kullanılmaktadır".⁶³

Güvenlikleştirmenin bir konuşma edimi olduğu öngörüsü Weaver tarafından 1995, Buzan Weaver ve Wilde 1998, Buzan ve Weaver 2003, McSweeney 1996, Husymans 1998 yılında yazdığı eserler ve diğer düşünürler tarafından da ortaya konmuştur. Her ne kadar dil kuramı ilk olarak Kopenhag okulu tarafından ortaya konmadığını da ifade etmek gerekmektedir. Ancak 1995 yılında Weaver'in yazmış olduğu Güvenlikleştirme ve Güvensizlikleştirme makalesi bu teoriyi tartışmaya açmıştır.⁶⁴

2.1. Başarılı bir Güvenlikleştirme

Güvenlikleştirme belli siyasi bir konuyu bir aktör tarafından nasıl güvenlik konusu içine dönüştürdüğü açıklanmaktadır. Güvenlikleştirme, siyasallaşmanın aşırılaştırılmasıdır ki güvenlik adına ekstra önlemlerin kullanımı sağlamaktadır. Güvenlikleştirmenin başarılı olması izleyici olarak kabul edilen kitlenin kabulü ile mümkündür.⁶⁵ Burada, Kimin veya hangi aktörün bir konuyu tehdit olarak hangi referans nokası ile niçin, hangi sonuçlar elde etmek ve hangi koşullarda sunumu yaptığı önemlidir.

Bu nedenle, Güvenlikleştirmenin başarılı olabilmesi için birtakım şartlar gereklidir. İlk olarak eylemin kurallarını belirleyen dil veya gramer kullanımı önemlidir. Her konunun bir güvenlik

⁶³Göktürk Tüysüzoğlu, 2013, a.g.e., ss.125-126

⁶⁴Gözgüzelli, E., 2017, a.g.e.s.177

⁶⁵Raab, M., (2011), Concepts of Comprehensive Security, Vienna, Oriental Institute of the Vienna University, pp.1-8, s.6, accessed on 4 September 2015
http://www.oii.ac.at/fileadmin/Unterlagen/Dateien/Summaries/Concepts_of_Comprehensive_Security.pdf

meselesi olmasını önlemek için başarılı bir güvenlikleştirmede ilk olarak elit kesim bir varoluşsal tehdit tanımında bulunmaktadır. Başka bir deyişle valıgla yönelik tehdit oluştuğu belirtilerek, acil eylem veya önlemlerin alınması ve birimler arası ilişkilerde kuralların görmezden gelinmesinde etkili olabilecek eylemlerle bunlara meşrutiyet kazandırılması durumu ortaya çıkmaktadır. Güvenliğin kapsamı söz konusu kriterler gerçekleşirken söylem aracılığıyla sunulan tehdiye anlam yükleme ile gerçekleşmektedir. Söylem güvenliğin kapsamını belirtmektedir. Belirgin unsurların varlığına işaret etmektedir. Mevcut konulardan siyaset üstü bir konuma taşınma çabasıdır. Üstün öncelik durumu ortaya çıkmaktadır. Buzan, Weaver ve Wilde buna “panik siyaseti” de demektedirler⁶⁶. Weaver’e göre ise güvenlik “gerçek olan bir şeye işaret eden bir kavram değildir, gerçek olan söz edimidir”⁶⁷ derken güvenlikleştirmenin ana kuramında yer alan güvenliğin bir söz edimi olduğu vurgusunu yapmaktadır.

Esasında güvenlikleştirmede elit grup, hükümetin veya devletin gündeminde olmayan bir konuyu devlet gündemin alıp bunu kamuoyu gündemine taşıyarak yani siyasallaşmış durumda olan durumu güvenlikleştirme içerisine sokulmasını sağlayarak konuyu normal siyasetin üstüne taşıma çabasına girmekte ve varoluşsal tehdit algısı şeklinde sunmaktadır. Bu yolla konu ile ilgili siyasi prosedür dışındaki bazı faaliyetlerini haklı gösterme ve sunulan konuyu tehdit gösterme yoluna gidilmektedir. Nitekim başarılı bir güvenlikleştirmede “konu normal politika içinde haklı gösterilmeyecek eylemleri meşrulaştırma çabasını içeren bir süreç”⁶⁸olarak görülmektedir.

Netice itibarıyla, elitler tarafından sunulan güvenlik konuları tek başlarına bir güvenlik konusu olmamaktadırlar. Bunların inşasına söz edimi yoluyla bilinçli bir şekilde güvenlik konusu yapılandırılması oluşturulmakta ve bunun belirlenen hedef kitle tarafından kabulü ile başarılı güvenlikleştirme olabilmektedir. Örneğin Yunanistan’ın sözde Pontus Soykırım yasası kamuoyu tarafından ve Meclis yönetimince kabul görmesi ve bunun daha sonraki süreçte uluslararası alanda gündemde tutulmaya çalışılması bu başarının bir parçası olarak değerlendirilebilir.

⁶⁶Buzan, Weaver ve Wilde, a.g.e.34

⁶⁷Weaver, O., (1995), *Securitization and Desecuritization*, Lipschutz, R., D., (ed), *On Security*, Columbia University Press, USA., p.46-86.s.55

⁶⁸Thomas Diez, “Opening ,Closing: 9/11 and the Debate about Migration and Security in Germany” paper presented at the annual meeting of the international studies Association, Town @ Country resort and convention center, San diago, California, USA, 22.03.2006, http://www.allacademic.com/meta/p98135_intex.html , Ayrıca bkz: Buzan, Weaver ve Wilde, a.g.e.s.23

Bu noktada, güvenlikleştirmeci aktörlerin güvenlikleştirme başarısında önemli rol oynadığını ifade etmek gerekmektedir. Güvenlikleştirmede Devlet esasen en önemli varoluşsal tehdit algısı içerisinde oturtulan bir unsur olarak görülse bile tek güvenlik aktörü değildir. Güvenlikleştirme eyleminde medya, politikacılar, hükümetler, sivil toplum örgütleri gibi unsurlar önemli yer tutmaktadır.

Niyetinde güvenlik elitleri, tehditler/Düşmanlar(varoluşsal tehditleri sunar), bunların ulusal çıkarlar ve iç politikaya etkileri sunularak dış politikanın oluşturulması gerçekleşmektedir.

O halde, özetle, Güvenlikleştirme eyleminin üç temel bileşeni şunlardır; güvenlikleştirmeci aktör(eylem gerçekleştiren varlık), referans nesnesi(tehdit edilen ve korunması gereken), izleyici(güvenlikleştirme sürecinde sunulanı güvenlik tehditi olarak kabul edecek kitle). Bu bağlamda Buzan, Weaver ve Wilde'nin ifade ettiği üzere güvenlikleştirme sektörü 5 ana sektöre dayanmaktadır; Askeri, Siyasi, Ekonomik, Toplumsal, Çevre. Bu durum ayrıca analiz düzeylerini de etkilemektedir. Buzan, Weaver ve Wilde beş analiz düzeyini de belirtmektedir: uluslararası sistem, uluslararası alt sistem, birim, alt birim ve birey. Bunlar analitik araçlardır. Nitekim birimler arası etkileşim de sektörler içerisinde mevcuttur; askeri sektör güç ilişkileri ile, siyasi sektör otorite ilişkileri, ekonomik sektör ekonomik ilişkiler çevre sektörü insan ve doğa ve toplumsal ilişkiler sosyal gruplar arasındaki ilişkilerdir⁶⁹. Buzan sektörlerin lensler olduğunu ve konuları anlamamızı sağladığını belirtmektedir. Buzan bireyler, devletler ve uluslararası sistemin her birinin sektörleri anlamada önemli rol oynadığını belirtmektedir. Buzan'ın güvenlikleştirmede belirttiği beş sektörün tanımı aşağıdaki şekildedir;

Askeri güvenlik; Devletlerin savunma ve saldırı kapasiteleri arasında iki düzeyli rolü olduğunu ve bir diğerinin niyetlerini anlamlaştırdığını, kuvvete aylık baskı ilişkilerini anlaştırdığını, devlet içi ayrılıkçı ve terörist hareketler ile geleneksel anlamda dış tehditler, söylemde tehdit olarak yer almaktadır. *Siyasi güvenlikte*, devletlerin okurumsal istikrarı, onların hükümet sistemleri, ve onların hükümet ve otoritelerine meşruiyeti sağlayan ideolojileri üzerine oluşturulmuştur. Siyasi yetki ,yönetim statüsü ve tanınmaya dair ilişkiler ile bu sektörde ideolojik tehditler ve diplomatik tanınma gibi konular tehdit olarak belirtilmektedir. *Ekonomik güvenlik* devletin kaynaklara erişimi, finans ve pazarlara rahatlıkla erişebilmesini kapsamaktadır. Bu sektörde ticaret,mali,finans konuları önde olup,bu kaynaklara erişimin engellenmesi ile oluşabilecek tehditler sunulmaktadır. *Toplumsal güvenlik* dil, kültür, din,

⁶⁹O'Neill, O., E., C., (2006) The European Union and Migration: Security versus Identity? Defence Studies, Vol. 6, No.3, pp:322-250

ulusal kimlik ile geleneklerin geleneksel yapılarının gelişiminde önemli unsurlar görülür. Toplum kendisine yönelik tehditlerde biz bilincini oluşturur ve buna gelebilecek tehditlere karşı tepki verir. Bu sektörde göç, göçmenlerin bütünleşmesi, dil ve kültür değişimi gibi konular söylemde güvenlik unsuru olarak inşa edilmektedir. Çevre güvenliği ise, doğal afetler veya insanlardan kaynaklanan çevresel sorunların teşkil ettiği tehditler, kısaca insan girişimi neticesinde oluşan durumlar⁷⁰.

Kopenhag Okulu'nun tüm bu sektörler ile dünyadaki gelişmeleri yorumlamamızda ortaya koyduğu katkı önemlidir. Lakin burada sektörlere dahil edilmesi gereken bir olgunun hukuk olduğunu belirtmek gerekmektedir. Zira devletler edimlerini gerçekleştirirken çoğu zaman iç hukuklarına dayanarak veya uluslararası hukukta öngörülen kurallara atıfta bulunarak hareket ettikleri görülmektedir. Bir konunun varoluşsal tehdit algısı içerisinde görülmesi hukuk yardımı ile sunulan referans objesinin varlığı göz ardı edilemez. Hukuk, Devletlerin ve bireylerin yetki alanları veya sınırlılıklarını gösteren en önemli unsurdur. Hukuk dünyada yaşayan veya yaşamayan canlıların korunmasını sağlanmasında en önemli araçtır. Hukuk güvenliği kavramı Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulmaması bizlerin bireysel düzeyden uluslararası sisteme kadar var olan bir konuda hukukun nasıl bir güvenlik sektörü olarak görmemiz gerektiğini engelleyebilmektedir. Uluslararası hukuk genel olarak devletlerarası ilişkileri ve örgütlerin ilişkilerini düzenleyen genel normlar içermektedir. O halde güvenlik tanımını hukuk olmadan düşünmek mümkün müdür? Eğer güvenlikleştirme bir söz edimi ise, neden hukuk güvenliğinin kapsamında bireyler, azınlık grupları veya uluslararası şirketler veya devletler veya uluslararası aktörler tarafından güvenlikleştirmede rol oynadığını dikkate alınmamıştır?

Özellikle de, hayatta kalma hem devletler hem de bireyler ve toplumlar ,özel kuruluşlar için önemli olduğu dikkate alındığında yaşayan yaşamayan her varlığın dünya düzeninde koruma altında olmasının yolu hukuk değişimidir? Bilindiği üzere, Hukuk dünyada yaşayan veya yaşamayan her canlının varoluşunun sağlanmasında ve korunmasında önemlidir. Güvenlik hayatta kalma ile ilgili ise veya tehditlerden arınma olarak genel olarak kabul görüyorsa, bunun korunmasının ilk olarak hukuk yolu ile oluştuğunu ifade etmek gerekmektedir. Elitler dahi bir konuyu gündeme getirip o konu ile ilgili olağan üstü adım atmaları gerektiği hallerde bunu içte hukuksal düzenlemelerine dayandırarak gerçekleştirirler. Dünya üzerinde her ne kadar bir denetim mekanizması bulunmasa da devletler kendi egemenlik ve ulusal çıkarlarını

⁷⁰Buzan, B.,(1991) New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century, International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-), Vol. 67, No. 3(Jul., 1991), pp. 431-451
<http://www.jstor.org/stable/2621945>

korumada başta kendi iç mevzuatlarına ve bu mevzuatlarda tanımlanan yetki alanları çerçevesinde hareket etmektedirler. Elitler de kendi tanımlanan haklarını söz edim yolu ile diğerleri tarafından tehdit altında şeklinde sunabilirler, buna yönelik acil önlem alınmasını sağlayabilmektedirler. Bu konuda belirlenen tehdit algısı karşısında korumaları gereken unsura yönelik kendilerine ek ödenek de çıkarabilmektedirler. Bir tek devletlerin UAD önüne gittiği düşünülürse , bireyler de iç hukuk yolunu aştıktan sonra AİHM'ne başvurabilmektedirler. Başka bir deyişle, Devletler gibi bireyler yada azınlık grupları kendi haklarının diğerleri tarafından tehdit altında olduğunu duyurmak ve bunu güvenlik meselesi yapmak için eyleme geçebilirler. İç hukukta alınan bir karar doğrultusunda devlet kendi dış politikasında yürüttüğü eylemleri halkın gözünde önemli bir mesele haline getirerek bunu sınırları aşan etkiye dönüştürme ve hedef seçtiği konu ile ilgili destek alarak düşman gösterdiği ülke üzerinde etkin siyasi güç elde etmeye çalışabilir. Bu bağlamda Yunanistan'ın 19 Ağustos 1994 yılında kendi parlamentosunda almış olduğu sözde "Pontus Soykırım" günü konusu irdelenecektir⁷¹.

3. Yunanistan'ın Güvenlikleştirilen Megali İdea ve sözde Pontus Soykırım Meselesi

3.1. Megali İdea'nın Temelleri

18. yüzyıldan sonra Osmanlı devleti, "Batılılaşmaya" başlamıştır.⁷² Önce Kudüs'ün Türklerin eline geçmesi, ardından da Malazgirt savaşından sonra İstanbul'un Türklerine eline geçmesi ile Rumlar ve Hıristiyan dünyası büyük bir hayal kırıklığı içine girmişlerdir. 29 Mayıs 1453'te Fatih Sultan Mehmet'in "Konstantinopolis" yani İstanbul'u alması ile Ortaçağ kapanmış ve Yeniçağ başlamıştır. İstanbul'un ele geçirilmesi Yunanlıların Megali İdea (Büyük Fikir) denilen savlarının bu yüzyıldan sonra tezahür göstermesine vesile olmuştur. Özellikle de, İstanbul'un Salı günü Türkler tarafından fetih edilmiş olması münasebetiyle Yunanlı ve Rumlar ile diğer bazı Hıristiyanlar tarafından Salı gününü uğursuz gün sayılmaktadır⁷³

İptida, Osmanlı hâkimiyetinde yaşayan Hıristiyanlar ve Rumlar daha sonraları Megali İdea (Büyük Fikir) tezini güçlendirecek söylemlere başlayarak ülke genelinde "Yine yıllar

⁷¹Hukuk güvenliği ve tehdit algılamaları konusunda Kopenhag Okuluna getirilen katkı için bakınız; Gözügüzelli,E.,2017,a.g.e.,ss.202-214

⁷²Metin Kunt, "*Siyasal Tarih*", Türkiye Tarihi 3; Osmanlı Devleti 1600-1908, Cem yayımları, 5. basım 1997, s. 64

⁷³Vamık Volkan, Norman Itzkowitz, *Türkler ve Yunanlılar Çatışan Komşular*, s. 54, Bağlam Yayınları, Mart 2002

geçecek, zaman geçecek o bizim olacak” şeklinde şarkılar ile ülkülerini ayakta tutmaya çalışmışlardır⁷⁴.

Peki “Megali Idea” yani “Büyük Fikir” nedir?

Bir Yunanlı siyasi düşünür ve devrimci olan Rhigas Pheraios önce Yunanlıları bütün “Bosna’dan Arabistan’a” bir meşale gibi tutuşturmaya çağırdığı meşhur savaş şarkısı Thourios’u yazmıştır. Pheraios yazdığı bu şarkı ile yüreğindeki ülküsünü dillendirmeyi hedeflemiştir.⁷⁵ Pheraios’un bu şarkısı şüphesiz ki Osmanlıya karşı isyan bayrağı açılmasına bir örnek teşkil etmektedir. 1791–1796 yılları arasında Bükreş’te Yunan yayımcılığını gösteren Büyük ülkü yani Megali İdea haritasını çizmiştir. Harita 1796’da Viyana’da yayımlanmıştır.⁷⁶

Büyük fikir anlamında olan Megali İdea büyük Yunanistan yaratmak hedefindedir. 10 maddesi olan Megali İdea’nın Yunan istiklali başta hedef olmak üzere, 1453’te Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilen İstanbul’un yeninden ele geçirilmesi, Ege adalarının Yunanistan’a ilhakı, 12 adanın Yunanistan’a ilhakı, Girit, Batı Anadolu, Rodos, Kıbrıs, İmroz ve Bozcaada’nın Yunanistan’a ilhakını, hatta Karadeniz’de bir Pontus Devleti kurulmasını hedeflemektedir. Bu ülkü esasen Büyük İskender’in uzandığı İskenderiye’ye kadar olan topraklar işgal edilerek bir Helen İmparatorluğu kurulması gaye edinilmiştir.

Megali İdea fikri 1796’da Viyana’da yayımlanmasından sonra 1814 yılında yani Megali İdea haritasının çizilmesinden 21 yıl sonra Çarlık Rusya’sının desteği ile (Rusya’nın) Odessa şehrinde Filiki Eteryia (Dostlar Cemiyeti) kurulması ile faaliyete geçirilmiştir. Filiki Eteryia dört yıl sonra yani 1818 yılında merkezini İstanbul’a naklederek oradaki Papazların bulunduğu Patrikhaneden yönetilmiştir. Örgüt Mora’daki isyan hazırlıklarına başlamış ve hatta Kıbrıs Ortodoks kilisesi ile de yakinen ilgilenerek Mora’da çıkarılacak olan isyana yardım istemiştir. Karadeniz’de ise daha sonraları bu çabaların ağları olan rum cemiyetleri örneğin Pontus cemiyeti, Mavri Mira gibi örgütler kurulmuştur.

Nitekim 19 Haziran 1821’de Filiki Eteryia’nın öncü liderlerinden Konstantin Kanaris Kıbrıs’a giderek isyanla ilgili propagandalar yapmış, bildiriler dağıtmış ve Yunanistan’daki

⁷⁴Volkan, Itzkowitz, *Türkler ve Yunanlılar Çatışan Komşular*, s. 56

⁷⁵Obberling, *Belapaise Giden Yol*, s.8

⁷⁶Prof Ata Atun, *Özgürlük ve Barış 27 Yaşında*, Samtay Vakfı Yayınları, Gazimağusa-KKTC, 2001 Temmuz, s.2

isyancılar için para, silah, yiyecek yardımı toplamıştır. Akabinde, 132 Rum'la birlikte Mora isyanına katılmıştır. Bu durumdan bir Rum'un ihbarı⁷⁷ ile haberdar olan Vali Küçük Mehmet Kıbrıs'ta kiliselere baskın düzenlemiş ve Filiki Eteryaya ait birçok silah ele geçirerek, papazlar ise idam ettirmiştir. 1829 yılında Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanması ile sonuçlanan isyan sonrasında adadaki birçok Rum için ENOSİS mücadelesi baş göstermeye başlayacaktır.

1841 ve daha sonra da 1858 başlarında Girit adasındaki Yunanlılar Türk hükümetine isyan etmişlerdir. Üçüncü isyan 1866'da olmuştur. Tüm bu gelişmeler yaşanırken Megalı İdea'nın en şiddetli savunucularından olan (eski Başbakan) John Kolettis Ocak 1844'te yaptığı konuşmada Yunanlıların esas ülküsünü apaçık dile getirmiştir. Kolettis;

“Yunanistan Krallığı Yunanistan demek değildir. O Yunanistan'ın en küçük en fakir bir parçasıdır. Bir Yunanlı yalnız bu krallıkta yaşayan değil, ama Yanya veya Selanik veya Serez veya Edirne veya Konstantinopulos veya Trabzon veya Girit veya Sakız veya tarihsel olarak Yunan olan herhangi bir yerde yaşayan yada Yunan ırkından olandır... Bağımsızlık kahramanları yalnızca bu krallığın evlatları değildirler; onlar Haimos'tan Tainaron'a, Trabzon'dan Klikiya'ya bütün Yunan dünyasının eyaletlerinin evlatlarıdır... Helenizmin iki büyük merkezi vardır: Atina ve Konstantinopolis. Atina ancak krallığın başkentidir. Konstantinopolis esas başkent, hayallerimizdeki kent, bütün Helenlerin neşe ve umut kaynağıdır”⁷⁸. Apaçık bir şekilde Helenizm mücadelesi vurgulanmaktadır.

1863 yılında Yunan Kralı I. George'a halkı tarafından Yunanlıların Kralı değil Helenlerin Kralı unvanı verilmiş⁷⁹ ve bu gelenek halen yürütmektedir. 1877-78 Türk-Rus harbi yaşanması sonrasında Kıbrıs'ın kaderi değişmeye başlamıştır ve Kıbrıs İngiliz'lere kiralanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu diğer tarafın kendi içinde barındırdığı ve birçok haklar verdiği gayri müslimler, özellikle de Ortodoks Rumlar, Sırp'lar tarafından çıkarılacak isyanlar ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. 1894 yılına geldiğinde Kasım ayında 14 genç Yunanlı subay Atina'da “Etniki Eteryaya (Milli Cemiyet) adlı diğer gizli örgütlerini kurmuşlardır.”⁸⁰

⁷⁷Ayanni köyünden Dimitri adındaki Rumun valiye yaptığı ihbardan sonra baskın düzenlenmiştir. Bazı papazlar sürgüne gönderilmişlerdir. Sürgüne gönderilen papazlar 6 Aralık 1821'de ilk Enosis bildirimlerini yayımladılar. Anılan bildirimlerde Hristiyan dünyasına çağrıda bulunarak Kıbrıs'ın kurtulması ve Yunanistan'a bağlanması çağrısında bulunurlar. Atun, Özgürlük ve Barış 27 Yaşında, s. 4,

⁷⁸Belapaise Giden Yol, s 9

⁷⁹ Belapaise Giden Yol, s 10

⁸⁰ http://www.guvkk.net/Dergiler/Dergi67/Sayfa_24.htm

Etniki Eteryaya ilk zamanlarda gizli bir cemiyettir. Temel sloganları ise “Her şeye kadir Tanrı'nın ve Büyük Yunanistan'ın adına.....” Megali İdea gerçekleştirmektir⁸¹.

Etniki Eteryaya teşkilatı da 1897 Osmanlı-Yunan savaşının Girit konusunda yaşanmasına vesile olmuştur. Esas hedef Megali İdea için yola çıkan Yunanlılar gerek Filiki Eteryaya gerekse Etniki Eteryaya ile buna ulaşmayı tasarlanmıştır.

Bütün Rum cemiyetleri Anadolu'da Yunan Megali İdea'sını gerçekleştirmeye çalışmıştır. Etniki Eteryaya'dan Mavri Mira'ya kadar gizli ve açık pek çok cemiyet Yunanistan'ın kurulmasına ve genişlemesine yardımcı olmuştur⁸².

Türkiye topraklarında Yunanistan'ın tüm yayılımcı hedefleri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'ta Samsun'a çıkarak başlatmış olduğu Kurtuluş savaşı neticesinde Lozan Antlaşması ile son bulmuştur.

3.2. Güvenikleştirilen sözde Pontus Soykırımı Faaliyetleri

Bilindiği üzere, Yunanistan'ın Megali İdea ülküsünde yer alan Karadeniz bölgesinin “Yunanlaştırılması” başka bir ifadeyle sözde Pontus kimliği ve kültürünün inşası hedefidir. Bu amaçla, “hem bölge insanını hem de dünya kamuoyunu etkilemek için 678 kitap basılmış, 1 radyo istasyonu ve sayısız internet sitesi kurulmuştur. Bunların yanında, Yunanistan, 14 dergi çıkararak Sinop ve Gürcistan arasında kalan bölgenin “Pontus” toprakları olduğu iddia eden yayımlar yapmış ve bunun için de 1990-2002 yılları arasında ve sonrasında birçok Türk öğrenciye iş ve eğitim vermek maksadı ile Yunanistan'a götürerek “Pontusluluk” propagandası eyleminde bulunulmuştur⁸³. 19 Mayıs 1994 yılında da Yunan Meclisi sözde “Pontus soykırımını” dünyaya ilan etmiştir. 2005 yılında ise, Yunanlılar Selanik'te “*Pontus soykırım anıtı*” dikme yolun gitmişlerdir. Devlet ve Yunan hükümetleri sözde Pontus “soykırım” yasası ile güvenikleştirici aktör olarak 1994 yılında daha önceden yer alan ancak siyasal olarak var olan “Pontusçuluk” meselesini gündemine taşımıştır. Medya her anlamda bu güvenikleştirme sürecinde önemli rol oynamıştır. Sözde Pontus kimliğinde bulunanların mağduriyet teması uluslararası alanda işlenmeye çalışılmaktadır. Devlet bürokrasisi yasa gereği güvenikleştirme aktörü olarak rol oynamakla beraber, olağanüstü önlemler alınması gereken durumlarda güvenikleştirme söyleminin inşasına katkı sağlamaktadırlar

⁸¹ M. Murat Hatipoğlu, *Yunanistan'da ki Gelişmeler Işığında Türk-Yunan İlişkilerinin 101 Yılı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1988s.38,

⁸² Mesut Çapa, 1993, a.g.e.s.25

⁸³ 30 Kasım 2002, Türkiye gazetesi

Pontus veya Pont Euxim, eski Yunanlıların Karadeniz'e verdikleri bir isimdir. Pontus adı genellikle Doğu Karadeniz sahilleri için kullanılmakla beraber, tarif ettiği alan zaman zaman değişiklik göstermiştir⁸⁴. Bu durum da Karadeniz'in "Pontus" adı ile anılması çabaları sadece Yunanlıların ülkülerinden ötürü bugün de gündemde tutulmaya çalışılmaktadır. Hakikaen de Pontus meselesi 19. Yüzyıldan 21. Yüzyıla aktarılmak istenen bir meseledir. Lozan anlaşması ile Pontus Devleti kurma hayalleri son bulan Yunanistan maalesef günümüzde halen bu konuları siyasallaştırılmış bir konudan güvenlikleştirilmiş bir konuma sokma çabası içerisinde. Başka bir ifadeyle, sözde Pontusçuluk ismini sık sık gündeme getirerek Karadeniz bölgesinde yaşayan insanlara yönelik bir yapay kimlik inşa etme ve uluslararası kamuoyunda sözde "Pontus soykırımı" savı ile taraftar bulma çabası içerisinde. Nitekim, 1985 yılından itibaren yeniden fiili olarak diriltilen "Pontusçuluk" mevzusu, Yunan elitleri tarafından 1994 yılından itibaren proaktif bir siyasi argüman olarak diriltilmeye çalışılmıştır.

Başka bir ifadeyle, Yunanistan'da sözde "Pontusçuluk" iddiaları 1985 yılından itibaren giderek artmıştır. Özellikle PASOK yönetim kurulu üyesi ve "Halkların Hakları ve Kurtuluşu İçin Yunan Birliği" adlı kuruluşun ileri gelenlerinden Mihalis Haralambidis bu meselenin canlanmasında önemli rol oynamıştır⁸⁵. İlaveten, devam eden süreçte sözde "Pontus soykırımı" iddiaları Yunanistan'da ilk kez 1992 senesinde dönemin ana muhalefet PASOK Partisi lideri Andreas Papandreu tarafından gündeme getirilmiş ve "19 Mayıs Pontus soykırımı günü olmalıdır" çıkışı ile gündeme taşınmıştır. Papandreu, Başbakan olunca Şubat 1994'te Yunan Millet Meclisi 19 Mayıs gününü; "Pontus Yunanlılarının soykırımını anma günü" olarak tanıyan yasayı kabul etmiştir. Yasayı Yunanistan Cumhurbaşkanı imzalayarak yürürlüğe koymuştur. 8 Mart 1994 tarihinde ise Yunan Hükümeti (Resmi) Gazetesinde yayımlanarak resmen yürürlüğe girmiştir⁸⁶. Nitekim 1994 yasası ile Pontusçuluk tezi kamusal sorun haline getirilmiştir. Siyasal alanın gündemi dışından bu yasa ile gündeme taşınmış ve oradan da güvenlik alanına sokulmuştur. İç Hukuk bu süreçte bir araç olarak kullanılmıştır. Yunan Yurttaşlarının(Yunan ya da azınlık olsun) bu yasaya aykırı davranması, düşünmesi engellenmiştir. Bu bilgiler ışığında, 1985'lere kadar konu siyasal alanın dışında iken devlet bu sorunla aktif bir şekilde ilgili değilken, kamusal alanda ve tartışmalarda da konu çok öne

⁸⁴Yusuf Sarınoy,Pontus Meselesi ve Yunanistan'ın Politikası, TC Başbakanlık,Atatürk Dil,Kültür,ve Tarih Yüksek Kurumu, Erişim Adresi:<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-31/pontus-meselesi-ve-yunanistanin-politikasi>

⁸⁵Yusuf Sarınoy,Pontus Meselesi ve Yunanistan'ın Politikası, TC Başbakanlık,Atatürk Dil,Kültür,ve Tarih Yüksek Kurumu, Erişim Adresi: <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-31/pontus-meselesi-ve-yunanistanin-politikasi>

⁸⁶Turgay Cin,Yunanistan'ın "Pontus Soykırım" İddiaları ve Türkiye, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 8, Sayı: 2, 2006, s.27-89, ss.55-56

çıkarılmış durumda değildir. Konunun bir kamu politikası haline dönüştürülmesi Yunan hükümeti (PASOK)'un meseleyi toplumsal kesimleri ilgilendiren boyuta iç hukuk aracılığı ile taşıma yoluna gitmiştir. Bu adımla, bundan sonraki süreçte Yunanistan Pontusçuluk üzerine yürüteceği fiilleri meşru kulumak ve varoluşsal tehditmiş gibi sunma yoluna gitmesinin önu açılmıştır. Bu konu Booth'un deyimi ile "bir sorun devletin güvenlik gündemine yerleştirildiği an o soruna öncelik verme zorunluluğu doğar"⁸⁷. Esasen siyasallaşma bir sorunu belirgin hale getirme olarak yâda görünür kılmak iken, güvenikleştirme ulusal güvenlik bağlamında ele alınan bir konunun başka bir deyişle iktidarı elinde bulunduranların "tehdit" tanımlamasında iç politik amaçlar veya dış politika hedefler doğrultusunda demokratik alanı daraltma, kontrol veya kısıtlamalar yoluna başvurmaya sağlayan bir durumdur. Yunanistan özellikle de kendi içinde yaşayan Batı Trakya, Rodos, İstanköy gibi alanlarda yaşayan Türk Müslüman azınlığın durumuna bakıldığında, eğitim haklarının daha önceden var olan mutabakatların karşısında, gerek Türk isminin kullanılmasına müsaade etmemesi, gerekse, başmüftülük makamını bırakması veya vakıf mallarını himayesinde kontrol etmesi yâda kültür mirası sayılan ibadet yerlerinin kullanımını engellemesi gibi pek çok demokrasi dışı eylemlerini kendi iç hukuk ve yasalar yolu ile engellemeye devam etmesi bu anti demokratik duruşun başka bir örneğidir. Sözde Pontus meselesine atfen, Yunanlıların Helenizm ruhu çerçevesinde güttükleri bu siyasette Türkiye'yi çeşitli muhtelif konularda (Kıbrıs, Ege gibi) tehdit edici unsur olarak göstermesi ve bunların dışında Türkiye toprakları üzerinde Karadeniz'de Pontusçuluk kimliği ve kültürü inşa etme çabalarında bulunması tamamıyla kendi ulusal güvenlik anlayışında yer alan Helenizm argümanına dayanmaktadır. Yunanlıların bu duruşu yine aynı hedef doğrultusunda hareket eden Güney Kıbrıs Rum Yönetiminde yaşayan Rumları da heyecanlandırmıştır.

Nitekim Kıbrıs Rum Yönetimi Temsilciler Meclisi de aynı yönde bir karar almıştır. Yunan basınında çıkan haberlere göre, 19 Mayıs gününün milli bir bayram olarak anılması ve bütün eğitim kurumlarında konuyla ilgili konuşmalar yapılması ve Kiliselerde ayinler düzenlenmesi öngörülmektedir⁸⁸. Buradan da anlaşılacağı üzere Yunanistan tarafından "sorun" olarak adledilen Pontusçuluk meselesi Kıbrıs Rumları tarafından da kabul görmüş ve aynı düzeyde güvenlik meselesi kabul edilmiştir. Bu konunun halen her iki ülke kanadında siyaset gündeminde yer almasını sağlayan iç hukuk yolu ile yasalaştırılan mesele haline getirilmesi,

⁸⁷ Booth, Ken, (1997), "Security and Self; Reflections of Fallen Realist", Keith Krause ve Michael C. Williams (der), Critical Security Studies; Concepts and Cases, Minneapolis: University of Minnesota Press, ss.83-120, s.111

⁸⁸ Yusuf Sarımay, a.g.e.

konunun devamla siyasi gündemin içerisinde kabul göreceği ve buna aykırı veya depolitize edilmiş bir durumun oluşumunu engelleyeceği değerlendirilmektedir.

Başka bir ifadeyle, başta Yunanistan ve GKRY, sözde Pontusçuluk meselesini kendi uluslarının değerleri ile özdeşleştirerek konuyu varoluşsal tehdit algısı içerisine sokarak, Helenizm ülküsüne riayet ettiklerini göstermektedirler. Türkiye'ye karşı yüklenilen sözde "Pontus Soykırım" savı ile esasen gerçek olmayan bir konu söz edim yolu ile hukuksal boyuta taşınarak başka bir ifadeyle iç mevzuat düzenlemeleri ile kendi meclislerinde bu durumu meşrulaştırma yoluna giderek eğitim sistemlerinde konunun diri tutulması sağlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca siyasi temelde Türkiye'ye karşı oluşturulan dış politika çıktılarından biri haline getirilmiştir.

Özellikle de, Selânik'te 2006 yılında gerçekleşen törende, Yunanistan Dışişleri Bakanı Dora Bakoyannis şunları vurgulamıştır: "Yunanistan, Pontusluların trajik soykırımının uluslararası toplum tarafından tanınması gereğini kabul etmektedir...Yunanistan Pontus Soykırımı'nın uluslararası çapta tanınması için ısrarla her türlü çabayı gösterecektir" (Yeni Şafak, 15 Mayıs 2006: Turkish Daily News, 16 Mayıs 2006) . Ana muhalefet lideri ve PASOK genel başkanı, eski Yunan dışişleri bakanı Yorgos Papandreu da mesajında "uluslararası toplumun 'Pontus Soykırımı'nı' tanınması gerektiğini" belirtmekten geri durmayacaktır. (Radikal, 16 Mayıs 2006)⁸⁹ . 1994 yılından sonra Selanik'de sözde "Pontus Soykırım" anıtı açan Yunanistan'ın özellikle Selanik'i seçerek bu adımı atması ve ilgili anıtın Atatürk'ün yaşam evne yakın bir yerde olması açısından dikkat çekicidir. Zira Yunanlılar Atatürk'ün verdiği kurtuluş mücadelesi sonrasında Karadeniz'de Türk direnişi karşısında Rum çeteciler bozguna uğratılmış ve nihayetinde Lozan Antlaşması ile sözde Pontus Devleti kurma hedefi hayal kırıklığına uğratılmıştır. Yunanistan, uluslararası hukukun ön gördüğü devletlerin iç işlerine karışmama, toprak bütünlüğüne saygı ilkesine tamamıyla aykırı bir tutumla bölgede gerçekleştirdiği misyonerlik faaliyetleri ile ihlal etme yoluna gitmektedir. Esasen, Yunanistan bu tutumu, hem kendi kamuoyu kitlesinde konuyu gündemde tutmasını sağlamak ve hem de sözde "Pontus soykırım"ın müsebbibi olarak Türk halkını ve Mustafa Kemal'i hedef alan yayımlar yapılmasını sağlayarak yerli ve uluslararası kamuoyunda ilgili savlarının diri tutmaya çalışmaktadır. Karadeniz'deki Türk halkın kimlik bunalımı yaşamasını sağlamak adına ötekileştirme stratejisi izleyerek yerli halk üzerinde biz(Pontus)-onlar(Türkler) algısı oluşturulması çalışmalarını yürütmektedir.

⁸⁹Hatipoğlu, M. Murat, Gerçek Ve Sanal Ortamlarda "Pontus Meselesi";Uluslararası İlişkilerde Asılsız İddialara Ve Bilgi Kirliliğine Somut Bir Örnek,2015, ss.831-848, s.840,Erişim Adresi: <http://www.ayk.gov.tr>

Pontus meselesi esasen Rumların ve Yunanların, Megali Idea ekseninde, İnebolu'dan Batum'a kadar uzanan Karadeniz kıyılarını kapsayan bir alanda Trabzon merkezli olmak üzere sözde bir Pontus Devleti kurma istencidir⁹⁰.

Yunanlıların Megali Idea ekseninde etrafında Türkiye'nin Karadeniz'de yaşayan toplam 350 bin sözde Pontusluya sürgün ve katliam yaptığı ileri sürülmektedir. Bu iddianın ilki Birinci Dünya Savaşı esnasında (1916-1918) gerçekleştirildiği, ikincisini de Türk Kurtuluş Savaşı döneminde Mustafa Kemal öncülüğünde gerçekleştirildiğini(1919-1923) iddia etmektedirler. Bu dönemlerde Türkiye'de yaşayan 700 bin Pontuslu'dan 350 bininin katliam ve sürgün metodlarıyla yok edildikleri iddia edilmekte ve sadece 180 bininin Yunanistan'a dönebildiği belirtilmektedir⁹¹. Oysa "mütareke döneminde, Doğu Karadeniz bölgesinde toplam 250 bin – 260 bin civarında Rum yaşamaktadır. Justin Me Carthy'e göre de bu rakam 260 bin 313'dür. Dolayısı ile 350 bin Rum'un yaşamadığı bir bölgede, 350 bin kişinin soykırımı uğratıldığını iddia etmek hayal mahsûlünden başka bir şey değildir. Kaldı ki Mübadele ile Yunanistan'a ulaşan bölge Rumlarının sayısının 180 bin olduğu bizzat Yunanlılar tarafından da doğrulanmaktadır. Bu rakama Yunanistan dışında ABD, Kanada ve Avustralya gibi ülkelere göç edenleri ekleyecek olursak 210 bin civarına ulaşmaktadır. Yaklaşık 250-260 bin insandan 210 bini Yunanistan ve diğer ülkelere göç ettiğine göre kaç kişinin öldüğü veya kaybolduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu konuda Yerasimos, Yunan kaynaklarına dayanarak Trabzon, Sivas ve Kastamonu vilayetlerinde yaklaşık 450 bin kişinin yaşadığını belirtmekte ve bunlardan 86 bin kadarının I. Dünya Savaşı sırasında Rusya'ya göç ettiğini ve 322 bin 500 kişinin de nüfus mübadelesi sırasında Yunanistan'a ulaştığını vurgulamaktadır. Yerasimos'un oldukça yüksek gösterdiği bu rakama Yunanistan'ın dışındaki ülkelere de göç edenleri ilave edersek 350 bin kişinin öldürüldüğü iddiasının nereden kaynaklandığını anlamak güçleşmektedir"⁹². Bu açıklamadan da görüleceği üzere, Yunanlıların, tarihi gerçeklerle bağdaşmayan bir olguyu söz edim yolu ile 19 Mayıs gününü özellikle seçerek güvenleştirme yoluna gitmiş olduklarıdır. Başka bir deyişle Yunan devleti bu konuyu bir sorun olarak adlederek tehdit tanımlaması içerisine koymuş ve bu meseleye öncelik vererek meseleyi güvenlik sorunu olarak tanımlama yoluna gitmiştir. Yunanistan'ın referans nesnesinin bekasını sağlamak adına (Pontus kimliği,kültürü),sözde Pontus Soykırım savını

⁹⁰Mesut Çapa, Pontus Meselesi Tranzon ve Giresun'da Milli Mücadele,Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yayınları:135, Sayı III, Sayı:A.37,Ankara,1993,s.v

⁹¹Yusuf Sarımay,a.g.e.

⁹²Yusuf Sarımay,a.g.e.

varoluşsal tehdit olarak sunup söz edim yoluyla bunu güvenlik meselesi haline getirmiştir. 1994 yasasının ise olağanüstü önlemlerin alınmasına imkan verecek karakterde olması bu güvenikleştirmenin en önemli parçası olmuştur.

Yunanistan'ın Pontus faaliyetleri çerçevesinde ileri sürdüğü bir diğer iddia da Doğu Karadeniz bölgesi başta olmak üzere, halen Anadolu'da gizli Hıristiyanların yaşadığıdır. Bu iddiaya göre, Anadolu'nun Türkleşmesi, dolayısıyla İslamlaşması sırasında, Türklerden korkan bir çok Hıristiyan korkularından Müslümanlığı kabul eder görünmüşlerdir. Gerçekte bunlar gizli gizli Hıristiyanlık inancının gereğini yerine getirmişler, ancak dışarıya karşı Müslüman gözükmüşlerdir. Doğu Karadeniz Bölgesinde bugün dahi, Helence konuşan Hıristiyanların yaşadığı iddia edilmektedir⁹³. Bunun diri tutulması adına bölgede Romeyika (Pontus Rumcası) konuşulduğu iddia edilmekte⁹⁴ ve hatta bu yönde Trabzon'da kurslar düzenlenmektedir.

Yunanistan izlemiş olduğu Helen siyaseti ekseninde, din olgusunu ve kimlik olgusunu da birlikte kullanarak Türkiye içerisinde yapay kimlikler oluşturma çabalarına girdiği de gözlemlenmektedir. Özellikle de Yunanistan'ın Türkiye içerisinde bu çabaları yürütürken diğer taraftan da Türkiye'yi bir tehdit edici unsur olarak halen sunmaya devam etmektedir. Esasen Yunanlıların tıpkı Ermeni lobciliği ile benzer bir siyasi çaba izlemeye çalıştıkları, kendilerini “mağdur” konumda gösterme yoluna başvurdukları ve bu durumu uluslararası alana taşıyarak Türkiye'yi haksız iddialar karşısında mahkûm gösterme niyeti içerisinde buldukları görülmektedir. Maalesef bu çabalara, Yunanistan'ın müttefik konumunda bulunduğu ülkelerce destek verdiği ortaya çıkmaktadır. Örneğin, “Rumların 1981 yılında Pontus Soykırımı'nı yeniden dünya gündemine taşıması ardından” bugüne kadar yaptıkları çalışmalarla, “başta ABD, Kanada, Almanya, Rusya olmak üzere, 150'si Türkiye'den toprak talebinde bulunan 450 dernek kurdukları” belirtilmektedir⁹⁵.

Bir diğer mesele ise, “Yunanistan'ın bu çabaları 1990 sonrasında Türkiye içerisinde bir dizi misyonerlik faaliyetleri ile yürütmeye çalışılması hususudur. “1991 yılında Papa 2. John

⁹³Kostas Fotiadis “Pontus'un Gizli Hristiyanlar Sorunu”, Thessaloniki, 19 Ağustos 1988; Türkiye'de 28 Ekim 1927 genel nüfus sayımına göre Trabzon vilayetinde Rumca konuşan 64, Ordu'da 2 kişi bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü 28 Ekim 1927 Umumi Nüfus Tahmini, Fasikül II, Ankara 1929, s. 179-181.Bakınız Yusuf Sarıncı,a.g.e.

⁹⁴ Karadenizde Neden Rumca (Romeyika) konuşuluyor, Devrimci Karadeniz gazetesi,Erişim Adresi: <https://www.google.com.cy/search?q=romeyika+kurslar%C4%B1&oq=romeyika+kurslar%C4%B1+&aqs=chrome..69i57.7034j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

⁹⁵Kemal Sallı, Doğu Karadeniz'deki Tehlikeli Gelişme: “Pontus Soykırımı” Ve “Pontus Devleti” Önce Vatan Gazetesi, 3 Ağustos 2016, <http://www.oncevatan.com.tr/dogu-karadenizdeki-tehlikeli-gelisme-pontus-soykirimi-ve-pontus-devleti-makale,36395.html>

Paul'ün başlattığı Dinle Arası Diyalog, söylendiğine göre dünya barışına katkı yapmayı amaçlamıştır. Fakat bu kamuflaj altında sürdürülen çalışmalar giderek etnik ayrışmayı körükleyen çalışmalara dönüşmüştür. Dinler Arası Diyalog misyonerleri Doğu Karadeniz illerine ve özellikle Trabzon'u hedef almışlar ve buralarda yaptıkları propaganda ile gençleri aslen Rum olduklarına inandırmaya çalışmışlardır. 1990'lı yıllarda ABD'li Prof. Dr. Robert Mahley Trabzon ve çevre köylerden kan örnekleri toplamıştır. Amaç, Trabzon ve halkın Rum kökenli olduklarını “bilimsel olarak” ispat etmek olduğu aşikardır. Nitekim, Prof. Mahley'in bu konuda yaptığı çalışmalar ABD'de etkili olmuş ve Carolina Eyaleti Parlamentosu, 2002'de kabul ettiği bir yasayla, Türklerin Rumlara soykırım yaptığını kabul etmiştir. 1990'lı yıllarda Trabzon'da yalnızca 10 Hıristiyan bulunduğu halde 2000'li yılların başında bu rakamın 10 bine ulaştığı bölgede yaygın bir kanaat olmuştur. Bu gelişmede, bölge halkının aslen Rum olduğu, Osmanlı baskısıyla Müslüman oldukları propagandası etkili olmuştur. Son yıllarda Dinler Arası Diyalog, hoşgörü ve Avrupa Birliği'ne uyum çalışmalarıyla Hıristiyanlık propagandası giderek yoğunlaşırken, artık cemaati olmayan kiliseler bile “kültürel mirasımız” gerekçesiyle, Vatikan'ın UNESCO üzerinden sağladığı maddi destekle restore edilip ibadete açılması da söz konusu çalışmaların bir parçasıdır. Karadeniz kökenli Başbakanlık eski Müsteşarı Yaşar Yazıcıoğlu'nun ise, 2013 yılı itibariyle, Türkiye genelinde 136 bin Katolik misyonerin, 106 bin de AB misyonerinin bulunduğunu söylemesi konunun anlaşılması açısından önem arz etmektedir. İlaveten, belirtmek gerekirse, 2010 yılı Ağustos ayında, Yunanistan'dan gelen binlerce Rum Trabzon'daki Sümela Manastırı'nda ayin yapmışlardır. Bu ayini, ABD tarafından “ekümenik” olduğu ısrarla savunulan Fener Rum Patriği Bartholomeos yönetmiştir. Yunanistan ve arkasındaki dini ve siyasi güçler, insan ve azınlık haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalardan yararlanarak, sistemli ve organize bir çalışmayla Pontus Soykırımı'nı gündeme taşımaya çalışmaktadırlar. Türkiye yakın bir gelecekte, Ermeni Soykırımı'nın yanı sıra, bir de Rum Pontus Soykırımı'yla boğuşmak zorunda kalacağı bir sürece sokulmuştur⁹⁶.

Bu noktadan hareketle bugün Trabzon ve tüm Karadeniz bölgesinde yürütülen operasyonları daha da açmakta fayda olduğu kanaatindeyiz. Şüphesiz bölgenin aydınları sözde Pontuşçuluk hareketleri ile Trabzon ve çevresinde Yunan eksenli gerçekleştirilen hareketlerin bilincindedir. Ancak bunun halk genelinde halen farkındalık boyutunda olmadığı

⁹⁶ Kemal Sallı, Doğu Karadeniz'deki Tehlikeli Gelişme: “Pontus Soykırımı” Ve “Pontus Devleti” Önce Vatan Gazetesi, 3 Ağustos 2016, <http://www.oncevatan.com.tr/dogu-karadenizdeki-tehlikeli-gelisme-pontus-soykirimi-ve-pontus-devleti-makale,36395.html>

anlaşılmaktadır. Örneğin bir kemençe gibi Karadeniz Türk halkına özgü geleneksel müzik folkloruna ait bir enstrümanın Pontus mirası olduğu şaiyaları yayılmaktadır. Sözde Pontus kimlikleri yaratmak adına Karadeniz’de radyo, TV veya internet gazeteciliği üzerinden faaliyetler yürütülmektedir. Tüm bunların dışında, 1990’dan beri Yunanlıların örgütlediği papazlar ve gizli işbirlikçileri kanadı ile bölge gençlerine Avrupa ve Yunanistan’da ücretsiz eğitim olanakları yaratmaktadırlar. Bu gençlerin, ilerleyen zamanlarda kendilerini sözde Pontuşçuluğa hizmet eden ve ayrı bir kimliğe bürünen bireyler olarak bölgede ayrılıkçı haklar talep eden konuma girebileceği ihtimalinin gözden kaçırılmaması gerekmektedir. Bu ciddi bir tehlikedir. Tedbirlerin alınması elzemdir.

Özellikle de bugün sosyal medya önemli bir iletişim aracı olduğu dikkate alındığında, sözde Pontuşçuluk adına kültür etkinlikleri veya bir “Pontus Devleti” kurma hayal ve çabalarını işleyen sosyal medya adresleri artan bir hızla yaygınlaştırılmakta ve üyeleri içerisinde Karadeniz bölge insanının da azımsanmayacak kadar üye sayısı olduğu görülmektedir. Örneğin, 35,447 üyeli E-pontus haber ve medya sayfası⁹⁷, 7,294 sayılı Pontus webtv⁹⁸, Mavri Thalassa⁹⁹, PONTOS¹⁰⁰ Trabzon Eski Isimleri Geri Alsin¹⁰¹ Pontus Anıları(Ev Πόντω. Ξεφυλλίζοντας τις μνήμες.), Pontus Radyosu¹⁰², Kemençe üzerine iddialar ve müziklerin yer aldığı sosyal medya adresleri¹⁰³, Karadeniz Rumcası¹⁰⁴, Pontus Trabzon¹⁰⁵, Pontos¹⁰⁶, HMETEP Pontus¹⁰⁷, Rumca/Romeyika¹⁰⁸, Pontos¹⁰⁹, Thalesa Karadeniz¹¹⁰ ve pek çok Rumca, İngilizce yazılı sosyal medya adresleri mevcuttur.

Burada tehlike unsurlarına baktığımızda sol eksenli Sivil Toplum Örgütleri ve partilerin bu işin alt yapısına zemin hazırladıkları, sözde aydın olarak yer alanların Yunan savlarına destek veren çaba içerisinde hareket ettikleri gözlemlenmektedir.

⁹⁷E-pontus sayfası: https://www.facebook.com/groups/pontos.news/?ref=group_browse_new

⁹⁸ Pontuswebtv sayfası: <https://www.facebook.com/pontos.webtv/>

⁹⁹Mavri Thalassa sayfası: <https://www.facebook.com/Mavri-Thalassa-645371942298078/>

¹⁰⁰<https://www.facebook.com/PONTOS-225612620802694/>

¹⁰¹<https://www.facebook.com/Trabzon.Trapezounta/>

¹⁰²<http://pontios.listen2myradio.com/>

¹⁰³<https://www.facebook.com/%CE%93%CE%B5%CF%81%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%82-607411079312930/>

¹⁰⁴<https://www.facebook.com/Karadeniz-Rumcas%C4%B1-558417830875324/>

¹⁰⁵<https://www.facebook.com/Pontos-Trapezounta-Pontus-Trabzon-289814291085805/>

¹⁰⁶<https://www.facebook.com/e.pontos.net/>

¹⁰⁷<https://www.facebook.com/HMETEP/>

¹⁰⁸<https://www.facebook.com/RumcaRomeiykaPontiaka/>

¹⁰⁹<https://www.facebook.com/pontiakosellhnismos/>

¹¹⁰<https://www.facebook.com/thalassakaradenizz/>

Yunanistan içinde yaşayan insanlar 1994 yasası sonrasında herhangi bir şekilde sözde Pontus Soykırım savına karşı görüş sunması muhtemel değildir. Yunanistan bu yolla, diğer etnik gruplar üzerinde baskı, sindirme, susturma yolu izlemektedir. Yunanistan'ın söz konusu idealleri uğruna Türkiye karşıtı terör örgütlerine destek veren konuma geçmesi ise hedeflenen amaçları uğruna olağanüstü tavır sergilemelerine bir örnektir. Belirtmek gerekirse, Karadeniz bölgesinde 2011'den bu yana belli aralıklarla terör saldırıları da gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Prof. Dr. Kemal Üçüncü Karadeniz-Kafkas-Hazar ve devamında Türkistan ticaret sahasına dikkat çekmiştir. Türkiye'nin bu ticaret sahasını acilen değerlendirmesi gerektiğini, ABD'nin bu ticaret sahasında gözü olduğundan Karadeniz'e terörün sıçratıldığını ifade ederek Doğu Karadeniz Avrasya ticaret ve lojistik koridorunun Afro Avrasyanın kilit noktası olduğunu, bölgede HDBH PKK Terörünün bu büyük fotoğrafa yönelik olduğu vurgusunu gerçekleştirmiştir. İlaveten, Ermenistan üzerinden Kuzeydoğu Anadolu Artvinden Karadeniz'e ikinci bir cephe düşünceleri bulunduğunu, 500 PYD'linin Ermenistan'a geçtiğini, şu an Rusya'nın buna engel olsa bile halen bir potansiyelin mevcut olduğunu belirtmiştir¹¹¹.

Eren Kandemir isimli Trabzonlu olan genç bir eğitimci kardeşimiz de Eren Bülbül'ün şehit olduğu Maçka saldırısında Taner Çilingir adlı sözde Pontusçuluğa hizmet veren kişinin HBDH'yi savunduğu bir yazı kaleme aldığını ve bölgeden Pontus diye bahsettiğine vurgu yaparak Komünist-sosyalist düşünce yapısına sahip terör örgütleri olan TKP/ML, THKP-C/MLSPB, MKP, TKEP-LENİNİST, TİKB, DKP, Devrimci Karargah ve MLKP, PKK ile Türkiye'ye karşı birleşerek Halkların Birleşik Devrimci Hareketi'ni oluşturarak bölgede saldırılar gerçekleştirdiğini belirtmektedir¹¹².

Karadeniz'e eklemelendirilmeye çalışılan terör faaliyetlerine Devletin de büyük hassasiyet gösterdiği bilinmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken birkaç husus daha bulunmaktadır;. Esasen, PKK'nın Karadeniz bölgesindeki terör eylemleri son derece dikkat çekicidir. Hedef; Pontusçu militanları aktifleştirmektir. Bilindiği üzere, terör örgütlerinin eylem yapmasının iki maksadı vardır. Birincisi: düşman gördüklerine karşı hamle (yıpratma, zayılatma) ikincisi: içe dönük hamledir. İç hamlede maksat, militan kazanmak ve mevcut militanları elde tutmaktır. Öyle görünüyor ki Trabzon ve bölgesi üzerinde tertip edilen bu hareketlerle bölgenin nabzı ölçülürken, diğer taraftan sözde Kürdistan projesi için PKK/PYD terör örgütlerinin bu bölgeden çerçeveleme politik desteği oluşturup hareket etme yoluna gitmesi

¹¹¹ Kemal Üçüncü ile yapılan röportaj, 10 Eylül 2017

¹¹² Eren Kandemir ile yapılan röportaj, 12 Eylül 2017

yönündeki çaba devam etmektedir. PKK, Doğu Karadeniz’de Pontusçuların taşeronu olarak çalışmaktadır. Zira PKK lideri terörist APO’ya da en başta Yunanistan ve GKRY’nin sahip çıktığını unutmamak gerekmektedir. Özellikle de bugün halen Yunanistan’da PKK’lıları eğitmek için 1990’lardan sonra kurulan Lavrion kampının halen içerisinde PKK ve PYD militanlarının barınmasını sağlamaya devam etmesi ve bu alan içerisinde denetim artık yapamayacak duruma gelmesi¹¹³ oldukça manidardır. Hatta Türkiye’nin terör örgütü listesinde yer alan FETO, PKK, PYD gibi unsurlarda geçen isimlerin Yunanistan tarafından Türkiye’ye iade edilmesi talebine olumlu yanıt almamıştır.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında, Karadeniz’de Sözde “Pontusçuluk” ve terör bağlantıları üzerine yeterli çalışma yapılmamaktadır?

Maalesef bölgede Türk kültür unsurları üzerinde yeterli çalışmalar yapılmadığı için oluşan boşluğun Rum Pontuscular tarafından kullanılarak yerelden militan devşirme çabaları yaygınlaştırılmıştır. Sözde Pontus dili kursları gerçekleştirilmektedir. Sözde Pontus kültürünü sembolize eden kültür eşyaları yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Nitekim, Lozan sonrası dönemde Yunanistan’da kurulan ilk “Pontus” dernekleri ve benzeri sivil toplum örgütlerinin sadece “nostaljik-folklorik anma toplantılarıyla” sınırlı kalan, belirlenmiş bir anma gününün ya da tarihinin olmadığı bu yapay “Pontus” konusu, 1994’ten itibaren elle tutulur bir nitelik kazanma¹¹⁴ yoluna sokularak bu maksat uğruna hareket edilmektedir. Türklerin bölgede var olan değerlerine karşı herhangi bir tehdit algılıyor konumunda halen bulunmaması konunun Türk devleti gündeminde güvenlikleştirilen bir mesele haline gelmemiş olmasından ötürüdür. Bölge elitlerinin veya vekillerinin bu konu üzerinde gündeme taşıyıcı faaliyetlerde bulunmaması da pek tabii ki bu neticenin bir parçasıdır.

Öte yandan, hedef günün 19 Mayıs olarak belirlenmesi elbet tesâdüf değildir. Hedef Türkiye yani Anavatan’ın toprak bütünlüğü ve itibarı üzerinde gerçekliğe aykırı kara propaganda oluşturmak ve Helenizmin bir unsuru olan sözde Pontus Devleti’ni yeniden canlandıracak çalışmalara ivme katmaktır... Bunun için ilk yol sözde ‘soykırım iddiası’ ile Türk milleti üzerinde bir kara propaganda başlatılması görülmüştür. Bu konunun halen günümüzde Yunanlılar ve müteffiklerince veya Türkiye içerisinde yer alan iç unsurlarca tartışılır konumda

¹¹³ Yunanistan’da Lavrion Krizi, A haber, 30 Eylül 2017, <https://twitter.com/tvhaber/status/914233183146774528>

¹¹⁴Hatipoğlu, M. Murat, Gerçek Ve Sanal Ortamlarda “Pontus Meselesi”; Uluslararası İlişkilerde Asılsız İddialara Ve Bilgi Kirliliğine Somut Bir Örnek, 2015, ss.831-848, s.835, Erişim Adresi: <http://www.ayk.gov.tr>

olması Yunanistan'ın güvenlikleştirdiği siyasetinden ötürüdür. Yunanlılar Türkiye'ye karşı bir taraftan Kıbrıs meselesinde, kayıplar, göçmenler, mülkiyet, kültürel miras ve sözde 'işgal' diyerek yüklenme yoluna giderlerken, diğer taraftan Karadeniz'de sözde 'Pontusçuluk' ve sözde 'soykırım' iddiaları ile millî ve milletlerarası kamuoyunda atakta bulunmak çabasıdadırlar. Nitekim bu çabanın uygulama sahası bulması için gerek Yunanistan'da gerek GKRY'de Türkiye aleyhtarî dernekler kurulmuştur. Ayrıca bu alana yönelik akademik çalışmalar, kongre, konferans, yayımlar, dergiler, sosyal medya adresleri çıkarılmıştır.

Belirtmek gerekirse Yunanistan'ın dini anlamda da kimlik inşası çalışmaları bölgede gerçekleştirilmiştir. 1990-2000 senesine kadar bölgede papazlar vasıtası ile İncil içerisine dolarlar konarak yandaş gruplar bulma yoluna gidilmiş ve Hıristiyanlık propagandaları yapılmıştır. Bu çabalar halen sürmektedir. İşin bir boyutu da misyonerliktir. Bölgedeki pek çok gencimize halen ücretsiz eğitim adı altında aylık gelirlerin ve hatta bursların verildiği eğitim programları tertip edilerek Yunanistan'a ve Avrupa'ya götürülmektedirler.

Görülmede olduğu üzere Fikrî anlamda sözde Pontusçuluğu canlandıracak her usul denenmektedir... Karadeniz Türk müzikleri, kültürel yemekleri, gelenekleri dahi Pontusçuluk ile özdeşleştirilmeye çalışılmaktadır... 1990'lı yıllar ve sonrasında pek tabii ki Türkiye Cumhuriyeti Devleti bunların farkına vardığı an müdahil olmuştur ancak bunun için yeni bir Devlet operasyonu gerekmektedir. Youtube gibi sosyal medyalarda sözde Pontusçuluk için sunulan videolardan sosyal medyada aktif bir şekilde Sözde Pontus Devleti propagandası yapanlara ivedilikle Devletin bütünlüğüne karşı harekette ötürü kovuşturma başlatılmaldır. Romeyika adı altında yeniden Pontus dili inşa etme çabalarına yönelik temkinli davranılması gerekmektedir. Nitekim, Devletin daha proaktif müdahalesi neticesinde bölgede hücre yapılanmalarının önü kesilmelidir.

Diğer taraftan Yunanistan, kurduğu yukarıda belirtilen Pontus dernekleri vasıtasıyla turizm mevsimlerinde Doğu Karadeniz bölgesine "Unutulmayan Kaybolan Vatanlara Gezi" adı altında periyodik geziler de düzenleyerek olayı canlı tutmaya çalışmaktadır¹¹⁵.

Özellikle de Yunanlıların 2000'li yıllardan günümüze Turizm, sosyal kültürel etkinlikler, dinî törenler adı altında bölgeye ilgisi artmıştır. Konferanslar, yayımlar, sosyal medya, internet

¹¹⁵Yusuf Sarımay, a.g.e.

yayımları gibi etkinlikler artırılmıştır. Nitekim Karadeniz üzerinde bölgede yaşayan halka Pontusçuluk propagandalarını aşılama çalışmaları ve kimlik bunalımı yaratma çalışmaları bölgede hiç bitmemiştir.. Hatta Karadeniz’de Rum kültürünü sembolize eden turistik ürünlerin satışının saptanması her ne kadar ekonomik veya turizm kültür hizmeti gibi görünse de dolaylı olarak onların iddia ettikleri söylemlere tepkisiz kalma ile sonuçlanabilecek yansımalar yaşanmasına vesile olmuştur. Maalesef olaylar karşısında bölge halkı kendisi üzerinde gerçekleşen millî ve milletlerarası art niyetli çabaları halen algılayamamaktadır. Bu ve buna benzer olayların Kıbrıs’ta da yaşandığına şahitlik etmiş bulunmaktayız. Mesela Karadeniz’den gelen Türk halkın yoğun olduğu Sipahi köyünde, güneyden gelen Rumların belirlediği bazı evlerde bulunan çocuklara Yunan bayraklı oyuncaklar getirerek ‘sizler Pontuslusunuz, bizler de Pontusluyuz’ diye maddî içerikli ikramlar yoluna gitmeleri hiç tesadüf değildir.

Yunanistan’da “Pontus” içerikli yayın yapan üç adet FM istasyonu bulunmaktadır; ikisi Selânik ve civarından yayın yapan FM 102.3 Radio-Akrites ile FM 104.3’ten dinlenebilen Paradosiakos’tur. Diğer istasyon ise Dedeğaç’tan yayın yapan Radio-Pontos olup yayın pozisyonu FM 106.5’tir.¹¹⁶

Karadeniz’de Kıbrıs’ta yaptıkları gibi, atalarının veya dedelerinin diye iddia ettikleri evleri, arazileri, kültürel târihî yerleri gezerek, her karış toprağı, binayı, târihî mekânı resimleyip bilgiler tutmaktan hiç vazgeçmemektedirler... “Kültürel mirasa saygısızlık ve tahribat” adı altında Türkiye aleyhine dâvâ açma hedeflerini ise hiç gizlememişlerdir. Bu gruplar içinde kilise ve iki toplumlu (Türk-Yunan) sivil toplum kuruluşları öncüleri Trabzon bölgesinde özellikle Maçka, Tonya, Hamsiköy ve Pontus bölgesi saydıkları diğer yerleşim yerlerinde son durumu kayıt altına almaya devam etmektedirler. Hem de bu etkinlikler bazı Sivil Toplum Kuruluşlarının başını çeken elebaşlarınca Atina - Trabzon, Atina-Samsun, Atina - Giresun ve Atina - Rize bacağına oluşturanlarca tertip edilmektedir. Sanatçılarımız propogandalarını yaymada araç olarak kullanılabilirlerdir. Hatta bölge halkı, turizm adı altında olan veya ibâdet diye eski târihî mekânlara yakılan mumlar veya âyinlere sesini çıkarmayacak kadar masumane bir tablonun içinde tepkisiz kalmış durumdadır... Oysa bu âyinlerde Pontus Devleti kurma hayali ve amacının hiç bitmediğini görülmektedir... Özellikle de 2011 senesinde bölgede farklı bir sinerji oluşturma yoluna gidildiği gözlemlenmektedir. Yaşanan

¹¹⁶Hatipoğlu, M. Murat, a.g.e.s.844

özel taktiklerle takviye edilmiş psikolojik savaşın amaçları uğruna öte yandan bir de terör boyutunun olaylara dâhil edilmek istendiği görülmüştür.

Üzücü olan bugün Karadeniz’de propaganda yapmak için Yunanistan’dan gönderilen ve daha çok Almanya-Yunanistan-Karadeniz üzerinde aktif olan bazı Türk vatandaşı gibi görünen belirlenmiş isimlerin kurdukları komünist web sitelerinde yaptıkları yayınlarda ‘şu Pontuslu Rumun ailesi budur, yardımcı olun bulalım’, yok ‘şu Pontusluyu Türkler öldürmüştü, yüzleşelim’ gibi yayımlar yapmaktadırlar¹¹⁷. Bakınız bu konuda İngilizce yayım grupları gerek aktif gerek sosyal medya ortamında aralıksız çalışmaktadırlar. Bunun karşısında Devletimizin ve bölgede devletimize bağlı güç unsurlarının yapılan bu hareketler karşısında halkı aydınlatma ve dikkatli olması yönünde uyarması gerekmektedir. **Tüm bunların ötesinde uluslararası alanda sözde “Pontuşçuluk” lobi faaliyetleri karşısında bilimsel toplantıları sayıları artırılmalı ve dünya kamuoyuna tarihi gerçekler aktarılarak sözde “Ermeni Soykırımı” gibi büyük bir yalana maruz bırakılan Devletimize sahip çıkmamız gerekmektedir.**

Netice itibarıyla, “Yunanlılar hem diaspora Rumları hem de Kıbrıs Rumları’yla omuz omuza ısrarla işlemekte, Süryanileri de yanlarına alarak, Ermenilerin 1915 olaylarını saptırarak ileri sürdükleri temelsiz “Ermeni Soykırımı” iddialarını taklit edip, onlara paralel, onlarla baş başa çalışmaktadırlar (<http://www.aina.org/news/20070521105141.htm>). Böylece Yunanlılar “Ermeni tezlerine” destek verirken Ermenilerden de bu “Pontus” konusunda destek görmektedirler. Bu süreç giderek yaygınlık ve yoğunluk kazanmaktadır; aynı çerçevede, 2007 yılında 19 Mayıs’ı “Pontus Soykırımını” anma günü olarak tanıyan “Amerika Ermeni Millî Komitesi (ANCA-Armenian National Committee of America)”nin Yürütme Kurulu başkanı Aram Hamparian “...bu yılki 19 Mayıs anma gününde Pontusluların ve bütün dünya Helenleri’nin yanında...” olduklarını, “...Osmanlı Devleti ile Kemalist Türkiye’nin Karadeniz bölgesi Pontus Helenlerine uyguladıkları soykırımı, birlikte anacaklarını...” açıklamıştır. “Süryani Uluslararası Haber Ajansı(AINA-Assyrian International News Agency)”nin örgünağ ortamında yansıttığı bu bilgilere göre, “Osmanlı İmparatorluğu, I. Dünya Savaşı bahanesiyle sistemli bir şekilde Hristiyan azınlıklarını yok etmiştir. Bu soykırım kampanyaları, sayıları 2milyonu aşan Ermeni, Süryani ve Rum’un ölümü ve

¹¹⁷ Devrimci Karadeniz web sitesi yayınlara bakınız:<http://devrimcikaradeniz.com/kategori/pontos/>

sürgünüyle sonuçlanmıştır” (<http://www.aina.org/news/20070521105141.htm>)”¹¹⁹ şeklinde yayımlar ile esasen Yunanistan’ın güvenikleştirdiği ve buna hizmet maksadı ile örgütlendirdiği gruplar üzerinden Türkiye’ye karşı yoğun bir kara propoganda gerçekleştirdiği görülmektedir. Tüm bunlar Yunanlıların Helenizm amaçları uğruna güvenikleştirmeyi başardığı sözde “Pontus Soykırım” çabalarına dayanmaktadır.

Belirtmek gerekirse, “Yunanistan’ın Pontus konusundaki en çarpıcı faaliyeti bu amaçla kurduğu derneklerdir. Bu çerçevede Yunanistan yurt içi ve yurt dışında sayısız Pontus Dernekleri kurduşmuştur. Bu derneklerin koordineli bir şekilde çalışmalarını sağlamak amacıyla federasyon oluşturdukları dikkati çekmektedir. Yunanistan’da bu dernek ve federasyonlar vasıtasıyla periyodik olarak ülke içinde ve dışında uluslararası “Pontus Helenizmi Kongreleri” düzenlenmektedir. Bu kongrelere Başbakan dâhil üst düzey devlet görevlileri bizzat katılmakta ve teşvik etmektedir. Yunanistan Pontus konusunu bir soykırım olayı olarak uluslararası kuruluşlar nezdinde gündeme getirmektedir. Yapılan kongrelerde, yayımlanan kitap, makale ve bildirilerde Türklerin 350 bin Pontusluya soykırım uyguladığı iddia edilmektedir. Yunanistan içinde ve Avrupa ülke-leri nezdinde propaganda yapılmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili olarak Yunanistan içinde Avrupa Parlamentosu merkezinde, İngiltere’de, Almanya’da ve Moskova’da çeşitli sergiler düzenlenmektedirler”¹²⁰.

Aşağıdaki listede Yunanistan’ın kendi içinde ve uluslararası alanda kurduğu bazı derneklerin isimleri yer almaktadır;

“Yunanistan'ın Yunanistan İçinde Ve Dünyada Kurduğu Pontus Dernekleri

1. Kanada Pontus Federasyonu,
2. Philadelphia "Akrite" Pontuslular Birliği (ABD),
3. Avusturalya-Melbourne-Victoria Pan Pontus Komitesi,
4. Atina Geriye Gelen Yunan Soydaşlarını Karşılama ve Yerleştirme Kurumu (EIYAADE),
5. Atina Pontuslu Sanatçılar Kurumu,
6. Yunan Pontus Kurtuluş Birliği,
7. Arđonafte Komnini Pontus Derneği,
8. Hür Pontus için Vatan Pontus Kurtuluş Birliği,
9. Pontus-Tirebolulular Kardeşlik Derneği,
10. Yunan-Pontus Kurtuluş Birliği,
11. Kalithea "I Argo" Pontus Derneği,
12. Pontuslular Derneği,

¹¹⁸Hatipođlu, M. Murat,a.g.e.s.843-844

¹¹⁹ Hatipoğlu, M. Murat,a.g.e.s.843-844

¹²⁰Yusuf Sarımay,a.g.e.

13. Pontuslu Öğrenciler Derneği,
14. Kalamaria Kromneanlılar Kardeşlik Derneği,
15. Pan Helenik Pontuslular Dernekleri Birliği,
16. Tüm Yunanistan Pontus Dernekleri Federasyonu (PEPİS),
17. Pontuslu Göçmenler için Milli Vakıf,
18. Pontus Birliği,
19. İyon-Yunan Cemiyeti,
20. Attiki-Melissia Pontuslular Birliği,
21. Attiki "Ta Surmena" Pontus Yunan Birliği,
22. Attiki-Menidion "O Evklidis" Pontuslular Derneği,
23. Ardessa-"I Ardessa" Kültür Derneği,
24. Arama-Sitogralılar Kültür Derneği,
25. "Aetorahi Elassona" Pontus Kültür Derneği,
26. Ayios Theorodus Gavras Pontuslular Derneği,
27. Amindeos-Lakkia Pontuslular Derneği,
28. Almopia Karadeniz Klübü,
29. Almanya-Batı Berlin Pontus Dernekleri Federasyonu,
30. Almanya-Yunanlı Pontuslular Dernekleri Federasyonu,
31. Berlin-Pontus Yunanlılar Derneği,
32. Batum-Pontus Yunanlılar Derneği,
33. Bremen-Pontus Yunanlılar Derneği,
34. Bitigheim-"Panaiya Sumela" Pontuslular Derneği,
35. Boston-"Panayia Sumela" Pontus Kolonisi,
36. Boston "Pontiaki Estia" Derneği,
37. Boston "I Matsuka" Kültür Derneği,
38. Dünya Pontuslular Derneği,
39. Drama-N. Sevastia Pontus Kültür Derneği,
40. Drama-"I Komnini" Pontuslular Derneği,
41. Drama-Lefkoglio "Evksinos Pontus" Pontus Kültür Derneği,
42. Diavati "O Aleksandros İpsilantis" Pontuslular Derneği,
43. Dimitrios İpsilantis" Nea Philadelphia ve Çevresi Pontus Derneği,
44. Dachau-Pontus Yunanlılar Derneği,
45. Düsseldorf-Pontus Yunanlılar Derneği,
46. Dortmund-Pontus Yunanlılar Derneği,
47. Epir-Küçük Asyalılar Kardeşlik Derneği,
48. Esessa "O Theorodos Gavras" Pontuslular Derneği,
49. Eski SSCB Pontuslular Federasyonu,
50. Etoloakarnania-Ayios Kanstandinos "D. Psathas" Pontuslular Derneği,
51. Etoloakarnania "Hamanes Patrides" Pontus Kültür Derneği,
52. Evros "Aleksios Komninos" Pontuslular Kültür Derneği,
53. F. Almanya Pontus Yunan Dernekleri Federasyonu,
54. Frankfurt Pontus Yunanlılar Derneği,
55. Florina Karadeniz Klübü-Gümölcine Özgür Pontus Vatanperver Teşkilatı,
56. Grevena Pontuslular ve Küçük Asyalılar Derneği,
57. Güney Yunanistan Pontus Dernekleri Federasyonu,
58. Grevena-Kivoto Pontus Kültür Derneği,
59. Hanya "Panaia Sumela" Pontus Derneği,
60. Haydari "Pontiaki Lira" Pontuslular Derneği,
61. Haydari Pontuslular Derneği,
62. Hamburg Pontus Yunanlılar Derneği,

63. Igumenitsa "Diyoyenis O Sinopepus" Pontuslular Derneği,
64. İskenderiye ve Çevresi Pontuslular Derneği,
65. Iliupolis "O Aleksandros İpsilantis" Pontuslular Derneği,
66. İ Panayia Gumeri "Pontuslular Kardeşlik Derneği,
67. İsviçre-Zürih Pontuslular Birliği,
68. İsviçre-Lud Pontus Yunanlılar Derneği,
69. İpsilantis Pontus Derneği,
70. Kalamaria "Kromnean" Kardeşlik Derneği,
71. Kromnean Kalamarias Pontus Derneği,
72. Kalamaria Kırımlılar Kardeşliği,
73. Kavala-Pontuslu Öğrenciler Birliği,
74. Kavala-Pontuslular Klübü,
75. Kozani-Ayios Dimitrios "Ayios Yanis Vazelon" Derneği,
76. Kozani Karadeniz Klübü,
77. Korinos "Karadeniz" Pontuslular Derneği,
78. Koridallos "Karadeniz" Pontuslular Derneği,
79. Kastania "Amaranton" Pontus Kültür Derneği,
80. Katerini "Akritas" Pontus Kültür Derneği,
81. Kalithea "i Proodos" Pontuslular Derneği,
82. Kilkis "i Argonafte" Pontuslular Birliği,
83. Kastoria "Karadeniz" Klübü,
84. Köln Pontus Yunanlılar Derneği,
85. Florina-Karadeniz Kulübü,
86. Lamia-Fithiotida Pontuslular Birliği,
87. Lutvieghshaven Pontus Yunanlılar Derneği,
88. Makroporion Pontuslular Derneği,
89. Menemen Pontus Derneği,
90. Münih Pontus Yunanlıları Derneği,
91. Melbourne Pontus Ocağı,
92. Montreal "Karadeniz" Derneği,
93. Nea Hili "Karadeniz" Şileliler Derneği,
94. Nikea-Koridallos Pontuslular Birliği,
95. Nea İonia "i Zoodohos Piyi" Pontuslular Birliği,
96. Nestos-Hrisupolis Pontuslular Derneği,
97. Nausa Pontuslular "Karadeniz" Klübü,
98. Norfolk "Pontus" Birliği,
99. N. Philadelphia "İpsilantis" Pontuslular Derneği,
100. Nürnberg Pontus Yunanlılar Derneği,
101. New York "Komnini" Pontus Sendikası,
102. New York "Panaia Sumela" Derneği,
103. O Pontos" Kesarialılar Kültür Derneği,
104. Oreastro Kültür-Spor Derneği,
105. Ohio-"Komnini" Pontus Klübü,
106. PanHelenik Pontus Dernekleri Birliği,
107. PanHelenik "Panaia Sumela" Kutsal Kurumu,
108. Ptolemedia Karadeniz Klübü,
109. Ptolemedia-Pontuslular Birliği,
110. Pieria Pontuslular Birliği,
111. Pieria-Trabzon "O İpsilantis" Pontus Kültür Derneği,
112. Patra "Faros" Pontuslular Derneği,

113. Pire Yunan Kültür Pontus Klübü,
114. Pire-Perama Pontuslular Derneği,
115. Pontian Brotherhood "Bontoxehiteas" of N.S.W. Limited,
116. Pontus ve Kıbrıs Rumları Dayanışma Derneği,
117. Prosotsani "O Pontos" Pontuslular Derneği,
118. Policastro "i Akrites" Pontuslular Derneği,
119. Pelli "İpsilante" Pontus Kültür Derneği,
120. Preveza-N. Sampsunta "i amisos" Kültür Derneği,
121. Pontus Etüdler Merkezi,
122. Russelsheim Pontus Yunanlılar Derneği,
123. Rodos "O Digenis" Pontuslular Derneği,
124. Selanik-PanHelenik Pontus Dernekleri Birliği,
125. Selanik "Panaia Sumela" Sendikası,
126. Selanik "Karadeniz" Klübü,
127. Selanik "i Anayanisi" PanHelenik Pontus Yaşlılar Evi,
128. Selanik İoniki Ocağı,
129. Selanik Pontuslular Feneri,
130. Selanik "Ayios Theorodos-Gavra" Pontus Derneği,
131. Selanik Pontus İncelemeleri Enstitüsü,
132. Selanik-Meseos "O Pontos" Kültür Derneği,
133. Selanik Bafralıları Derneği,
134. Selanik-"İ Eptakokomas Santa" Santalıları Derneği,
135. Selanik-Yorgios K, Fotiadis" Tiyatro Derneği,
136. Selanik-Eleftherio Kordelyo Karadenizliler Derneği,
137. Selanik Serbest Felsefe ve Sosyal Bilimler Merkezi,
138. Avgi Kültür Merkezi,
139. Selanik-Peristereota "Ayios Yorgios" Derneği,
140. Selanik- "Akrite Tu Pontu" Stavrupolis Pontuslular Derneği,
141. Selanik-Kirio Pontuslular Yardımlaşma Derneği,
142. Selanik-Evosmos "Panaia Kremasti" Pontuslular Derneği,
143. Selanik- Aristotelion Üniversitesi Pontuslu Öğrenciler Derneği,
144. Selanik Pontuslu Öğrenciler Birliği,
145. Selanik Batı Kesimi Pontus Derneği,
146. Selanik Pontus Araştırma Merkezi,
147. Selanik-O Neos Kafkasos Kültür Derneği,
148. Selanik-Stavrupolis Pontuslular Birliği,
149. Selanik Thermi "Panaia Sumela" Derneği,
150. Selanik Kuzey Yunanistan Sanatçılar Derneği,
151. Selanik Matsoukas Pontuslular Birliği,
152. Selanik Kalithea Pontus Kültür Derneği,
153. Selanik Panaroma Pontuslular Derneği,
154. Selanik Pontuslu Kadınlar Birliği,
155. Selanik Sikea Karadeniz Ocağı,
156. Selanik Triandria Pontuslular Derneği,
157. Selanik Küçük Asyalılar Kulübü,
158. Selanik Yunanistan Pontus Gençler Birliği,
159. Selanik Kalamaryas Derneği,
160. Selanik Panaia Sumela Derneği,
161. Serez Karadenizliler Klübü,
162. Stocholm Karadeniz Pontus Derneği,

163. Sydney "Panaia Sumela" Panpontus Derneği,
164. Svebs-Gmud Pontus Yunanlılar Derneği,
165. Stuggart Pontus Yunanlıları Derneği,
166. Thiva "O Pontus" Karadeniz Kulübü,
167. Tiflis Pontuslu Helenler Derneği,
168. Toronto "Panaia Sumela" Derneği,
169. Thrilorion Pontuslular Kùltür Birliği,
170. Veria Karadeniz Klübü,
171. Whittlesld "Panaia Sumela" Kardeşlik Derneği,
172. Wuppertal ve Çevresi Pantos Kardeşlik Derneği,
173. Wiesbaden Pontus Yunanlılar Derneği,
174. Yannitsa Pontuslular Derneği,
175. Yannitsa Kria Vrissi "Aleksandros İpsilantis" Pontus Kùltür Derneği,
176. İskeçe Pontuslular Derneği.

Türkiye'den Toprak Talebinde Bulunan Yunan Örgüt Ve Dernekleri

1. Akdeniz Araştırmaları Vakfı,
2. Akritas Örgütü,
3. Birleşik Uluslararası Küçük Asya Kurtuluş Cephesi,
4. Bozcaada-Gökçeada ve İstanbul'lu Mùlteciler Derneği,
5. Demokratik Yenileyici Cemiyet,
6. Elenizm'i inceleme ve Araştırma Merkezi (KEME),
7. Elen Ruhlular Teşkilatı-Trakya Şahini,
8. Eski İstanbul'lular Derneği,
9. Ege Etütleri Derneği,
10. Halkların Hakları ve Kurtuluşu için Yunan Birliği (EEDAL),
11. İzmirliiler Derneği (Atina),
12. İstanbul-Gökçeada-Bozcaada-Trakyalılar Derneği,
13. Istanbulullular Derneği,
14. Küçük Asya Mùlteciler Koordinasyon Komitesi,
15. Küçük Asyalılar Derneği,
16. Küçük Asya ve Kıbrıs Halkları Mücadelesini Koordinasyon Komitesi (SEALMAK),
17. Küçük Asya Araştırma Ocağı,
18. Küçük Asya İspartalılar Derneği,
19. Kuzey Yunanistan İzmirli ve Küçük Asyalılar Derneği,
20. Kuzey Yunanistan İstanbul'lular Derneği,
21. Karadeniz Şileliler Derneği,
22. Kaybolan Yunanlıların Akrabaları Derneği,
23. Luridion Kurumu-Istanbul'un Anıları Kùltür Derneği,
24. Makedonya-Trakya İmrozlular Birliği,
25. Milli Mirası Koruma Derneği,
26. Meğali İdea Dostları Derneği,
27. Milli Haçlı Orduları Örgütü,
28. Nikeo İzmirliiler Derneği,
29. Nea Smirni Ocağı,
30. Pan Helenik EOKA Savaşçıları Birliği,

31. Patra Anadolu Mübadiller Derneği,
32. Pomak Örgütü,
33. Pan Helenik Mücadeleciler Derneği,
34. Selanik Küçük Asyalılar Kulübü,
35. Stohos Örgütü,
36. Trakyalı Mücadeleciler Örgütü,
37. Türkiye tarafından gasp edilmiş Yunan toprakları için savaşanlar Birliği,
38. Türk-Yunan Anarşist ve anti-militaristleri,
39. Türkiye'den kovulan Yunan vatandaşı Helenler Derneği,
40. Trakya Ocağı,
41. Ulusal Sorunları Aydınlatma Komitesi,
42. Yunanistan Göçmen Dernekleri Federasyonu,
43. Yunan Cephesi (EM),
44. Yunanlı Göçmenler Komitesi,
45. Yeni "Etniki Eteryia" Cemiyeti,
46. Yerel Güçler Birliği,
47. Yunan Topraklarının Kurtuluşu için savaşanlar birliği,
48. Yunanistan İstanbul'lu Elenler Teşkilatı,
49. Yunan Uyruklular Derneği,
50. Yunanistan Kültür ve Enformasyon Merkezi,
51. Yunanistan Dış Politika ve Savunma Vakfı¹²¹.

Sonuç :

Bugün Karadeniz bölgesinde sadece sözde Pontusçuluk değil, Hemşincilik ve hatta Lazcılık propagandaları yapılmaktadır. 2011 yılından sonra Karadeniz'de gerçekleştirilen terör saldırılarının hedefi Pontusçu gizli kimlikleri aktifleştirmek, bir nevi şoklar sağlamak ve tepki ölçmek için örgütsel faaliyetlerde kullanılan taktikler uygulamaktır. Özellikle de DHKPC terör örgütünün bölgedeki sol eksenli sivil toplum örgütleri ile yakın işbirliği, bölücü terörist örgütlerin siyasi bacakları olan HDP'nin bu yapıya örtülü veya aleni destek vermesi, gizliden örgütlenmiş hücrelerin bölgede faaliyet göstermiş bazı örgütlerin servisleri ile bağlantılar kurarak Lavrion, Kandil ve Suriye gibi yerlerde kamplarda dönem dönem eğitimlere alındığı şüphesiz Türk Devleti tarafından bilinmektedir. Güvenikleştirilen Pontus meselesi çalışmalarında giderek yükselen veya artan bir çaba olduğu, güvenikleştirmeyi yapan Yunan Devleti ve destekçi unsurlarının(teör örgütleri dâhil) sözde Pontus kimliği adında olanlar (referans objeleri),”soykırım” ve “Karadeniz’de yeni kimlik inşaası” adına ki bunlar Türkiye tarafından tehdit edilen unsurlar olarak sunulmaktadır, bugün sonuçlandırdıkları çalışmalarda 1994’ten günümüze aldıkları yol aktarılmıştır. Özellikle de Yunanistan’ın dünyada kurdurduğu sözde Pontus dernekleri ve Karadeniz içerisinde aralıksız sürdürdükleri

¹²¹Emete Gözügüzelli(2008), Vurun “Kahpe” Kıbrıs’a, Togan yayıncılık, İstanbul.ss. 296-301

faaliyetlere bakıldığında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bu konuyu gündemine taşıması ve birincil öncelikli konu başlıkları içerisinde bir ulusal güvenlik meselesi halinde konuyu değerlendirmesi gerekmektedir. Yunanistan'ın hali hazırda izlemiş olduğu siyaset esasen ileriki süreçte nasıl sorunlarla baş etmek zorunda kalacağımızın da sinyallerini vermektedir. Varlığın bekası tehdit edilen sözde "Pontusçu" kimliğin Karadeniz içerisinde yeniden diriltilmeye çalışılması ve bunun da kültürel etkinlikler adı altında veya dil kursları ile canlandırılmaya çalışılması dikkatlerden kaçmamalıdır. Güvenlikleştirici aktörlerin sivil toplum veya medya dâhil Yunan tezleri doğrultusunda geçmişte olmayan bir edimin mevcut düzende söz edim yolu ile meşrutiyetini sağlamaya çalışması ile belirli bir algı oluşumu sağlanması hedeflenmekte ve bu yol ile kendilerine "soykırım" ve "Karadeniz'de yeni kimlik inşasında" meşrutiyet alanları kazandırma yolları olarak görülmektedir. Normalde hiçbir hukuki ve tarihi dayanağı bulunmayan bir meselede Türkiye'ye karşı sözde "soykırım" iddiasında bulunmak güvenlikleştirilen sözde Pontus meselesinin yeniden üretilmesinde insanlara "önceki durumları hatırlatma" yönünde algı operasyonu yapılması ile geçmişten gerekçeler verilerek devşirilmesi sağlanmaktadır. Belirli açıklamalar ile Türkiye halen tehdit edici unsur olarak sunulmaktadır. İnanıyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Karadeniz üzerinde oluşturulmaya çalışılan yeni kimlik inşa çalışmalarının, terör hedeflerinin ve Yunanistan'ın dış politikada ortaya koyduğu sözde "Pontus soykırım" çabalarının milli menfaatleri kapsamında bilincinde olduğudur. Netice itibarıyla, bu faaliyetlerin karşısında daha somut tedbirler alınması adına, konuyu güvenlikleştirici bir mesele haline getirilmesi atılacak adımlarda önem arz edecektir. Türk hükümeti bu anlamda özellikle de ulusal güvenliğe verdiği önemin özellikle de "Pontusçuluk" adı altında gerçekleştirilen çalışmalara yönelik de daha proaktif bir duruma geçmesi gerekliliğidir. İlâveten, mesele bölge halkının daha bilinçli hale getirilerek konu hakkında farkındalığının sağlanmasıdır. Ayrıca uluslararası alanda Türkiye aleyhine ortaya konan savların nasıl gerçek dışı olduğunu bölgede esas soykırım edenlerin Yunanlılar olduğunu belgeleri ile her akademik ve siyasi ortamda aktarılması gerekmektedir. Bu yöndeki çabalarda, Türkiye Cumhuriyeti'nin meseleyi güvenlik gündemine taşıması yürütülmek istenen karşı faaliyetlerin önüne set konulmasında büyük ivme katacağı kanaatindeyiz.